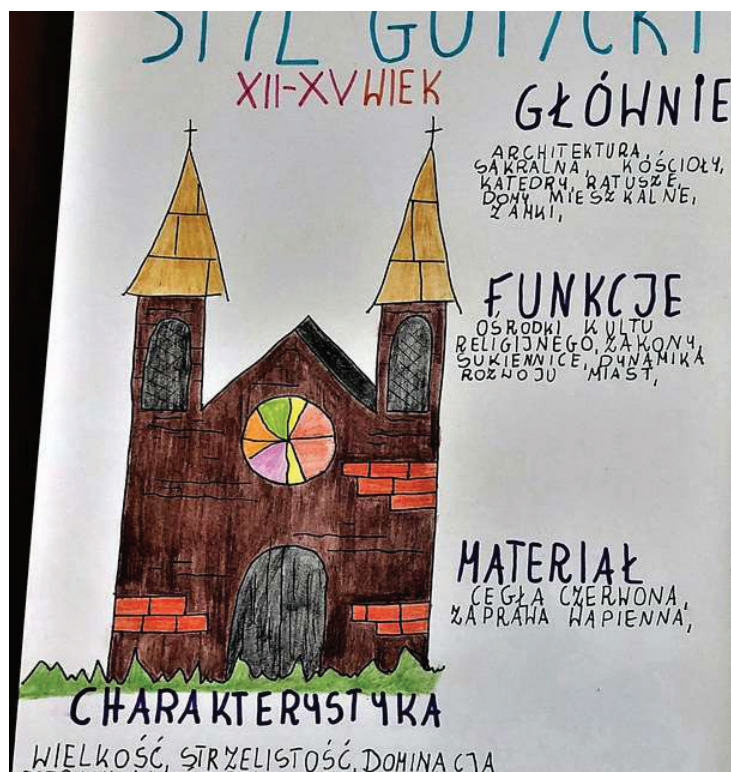

Czym żyją uczniowie w Prostkach?

strony 13-24

Nauczanie
Jana Pawła II
– konteksty
pedagogiczne

strony 2-3

Czym powinna być
prawdziwa wolność?

strona 4

Przyszłość
i teraźniejszość
szkolnictwa
zawodowego

strony 9-12

Ryszard Skawiński

NAUCZANIE JANA PAWŁA II – KONTEKSTY PEDAGOGICZNE

Swięty Jan Paweł II wielokrotnie mówił o wychowaniu. Jak Jego wypowiedzi łączą się ze współczesnymi koncepcjami pedagogicznymi? Warto zauważyć, że Papież spoglądał na wychowanie z perspektywy filozofa. Oczywiście nie sposób pominąć faktu, że Karol Wojtyła był księdzem Kościoła katolickiego, jednak możemy ten fakt „zawiesić”, jak w niektórych zadaniach z fizyki nie uwzględniamy np. oporu powietrza czy przyciągania ziemskiego. Warto do tego wrócić w podsumowaniu.

Co filozofia wnosi do pedagogiki? Przynajmniej kilka ważnych kwestii, poszukując odpowiedzi na pytania: Kim jest człowiek? Jak żyć? Jakie wartości są ważne i dlaczego? W pogoni za nowymi pomysłami metodycznymi oraz sposobami zastosowania nowoczesnych urządzeń technicznych umykają uwadze powyższe pytania. A przecież antropologia i etyka stanowią fundament, jakim filozofia obdarza edukację, wpływając także na metodykę wąsko rozumianego wychowania oraz metodykę kształcenia.

Ks. dr Piotr Karpiński z Wyższego Seminarium Duchownego w Łowiczu w publikacji *Prawda i wolność w wychowaniu. Podstawy pedagogiki chrześcijańskiej* ks. Józefa Tischnera podkreśla, że aksjomatem pedagogiki chrześcijańskiej jest twierdzenie, że człowiek jest osobą. Pojęcie „osoby” należy jednak do najtrudniejszych do zdefiniowania pojęć filozoficznych. Wydaje się, że do większości nauczycieli najbardziej przemawia koncepcja Boecjusza, eksponująca to, że osoba jest indywidualną substancją natury rozumnej. W tym ujęciu najważniejsza jest rozumność jako cecha wspólna, cecha gatunkowa osoby. Taka koncepcja osoby stanowi podstawę pedagogiki tradycyjnej, a może nawet wszelkiej pedagogiki.

W swych rozważaniach filozoficznych K. Wojtyła cenił **inne ujęcie osoby**, pielęgnowane i rozwijane w pewnych szkołach średniowiecznych, np. przez św. Wiktora w Paryżu. Filozofowie tej orientacji mówili o osobie **jako bycie niepowtarzalnym**: osoba to *alteri incommunicabilis*. Osoba jest czymś **odrębnym, indywidualnym, ma wewnątrz, które jest nieprzekazywalne**. Ujęcie Boecjusza akcentuje **wspólną naturę rozumną** osób, uzupełniające ujęcie wskazuje na **cechy odrębne i niepowtarzalne** w każdej osobie. Bez wątpienia ten aspekt odrębności i niepowtarzalności osoby wychowania inspirował przedstawicieli różnych pedagogik współczesnych.

Konglomerat rozmaitych, często znacznie

różniących się między sobą współczesnych koncepcji pedagogicznych przeciwstawia się pedagogice tradycyjnej. Jak można by zdefiniować tę „tradycyjność”? Z tradycyjnym wychowaniem kojarzone są takie cennie już w antyku wartości, jak cnota, mądrość, szlachetność, sprawiedliwość. Starożytny Rzym cenił stałość, dzielność, pobożność, opanowanie, godność, roztropność, sprawiedliwość. Takiemu wychowaniu towarzyszyły wytrwałość, systematyczność, użyteczność, dyscyplina, karność, autorytet, posłuszeństwo, rywalizacja. Również współcześnie takie cechy, wartości, metody przypisuje się konserwatywnym koncepcjom edukacji.

Co jest przeciwstawiane konserwatyzmowi i tradycyjnemu wychowaniu? Pojawiały się już w odległych czasach takie idee pedagogiczne, jak wolność, samodzielność, rozwój, wspólnotowość, ale to nie były idee wiodące, powszechne. Dzisiaj właśnie takie wartości wysuwają się na plan pierwszy. Wiele z nich ma swoje korzenie w XVIII i XIX wieku.

Już w XIX wieku pojawiły się koncepcje wychowania oparte na miłości (św. ks. Jan Bosko). Idea miłości w wychowaniu występuje u wielu psychologów i pedagogów XX wieku, polskich i zagranicznych. Miłość stała się kategorią pojęciową współczesnej pedagogiki w jej najlepszym wydaniu. Towarzyszy jej myślenie o wychowaniu jako o wspieraniu rozwoju wychowanka (dialog, budowanie relacji, tutoring, mentoring, facylitacja). Ważne są w tym kontekście podmiotowość, samowychowanie, samoświadomość, wspólnotowość, współpraca, zakorzenienie, tożsamość, samorealizacja. W toku rozwoju problematyki i metod pedagogiki pojawia się nieuchronne pytanie o nowe kategorie pojęciowe. Przenikają one do pedagogiki niekiedy wprost z innych dyscyplin wiedzy, nierzadko bez próby ich objaśnienia i wykorzystania w badaniach pedagogicznych. Należą do nich np. odpowiedzialność, podmiotowość, samorealizacja, tolerancja, twórczość, wyobraźnia, wyobraźnia moralna (J. Górniewicz, *Kategorie pedagogiczne*, Olsztyn 2001, s. 10) Wymienione pojęcia najczęściej związane są z różnymi koncepcjami **pedagogiki niedyrektywnej** wyrastającej z psychologii humanistycznej (koncepcja człowieka z natury dobrego) i nie są łatwe do zastosowania w szkolnictwie masowym, gdzie generalnie mamy do czynienia z **wychowaniem dyrektywnym**.

W tym kontekście należałoby umieścić wypowiedzi św. Jana Pawła II wiążące się z fenomenem edukacji i wychowania rozumianego jako kształtowanie charakteru człowieka,

jego postaw i wartości. Papież nie tylko formułuje najważniejsze cele edukacji, ale sugeruje także metodykę ich osiągania – metodykę opartą na dialogu, szacunku dla osoby wychowania, akcentowaniu jego podmiotowości, inspirowaniu do samowychowania.

Przytoczone wypowiedzi św. Jana Pawła II pochodzą z zasobów Internetu, dlatego ich źródła zapisane są tak, jak je tam podano. Mają one stanowić jedynie zachętę do samodzielnych poszukiwań i refleksji.

Istotne wartości. „Istnieją bowiem wartości, takie jak godność osoby, uczciwość moralna i intelektualna, wolność religijna, obrona rodziny, otwartość na życie i szacunek dla życia, solidarność, wzajemna pomoc i uczestnictwo, poszanowanie praw mniejszości, które są wpisane w naturę każdego człowieka, a które dzięki chrześcijaństwu zostały jasno zdefiniowane i ogłoszone. Te wartości są podstawą stabilności i prawdziwej wielkości każdego narodu”. Jan Paweł II, „Przemówienie powitalne na lotnisku Kraków (3.06.2003)”

Odkrycie dobra i zła w człowieku. Zadanie edukacji: „odkrycie człowieka wewnętrznego z jego właściwościami, talentami, szlachetnymi pragnieniami, ideałami, ale równocześnie jest to odkrycie słabości, wad, złych skłonności, egoizmu, pychy i zmysłowości”. Jan Paweł II, „Przemówienie do młodzieży na Jasnej Górze (6.06.1979)”

Pomagać rozwijać to, co najlepsze. Zapomnienie o Bogu doprowadziło do porzucenia człowieka. Punktem wyjścia prawdziwej edukacji musi być prawda o człowieku, uznanie jego godności i jego transcendentnego powołania. Patrzeć na każdego młodego człowieka przez taki pryzmat antropologiczny oznacza pomagać mu rozwijać to, co w nim najlepsze, aby wykorzystując wszystkie swe możliwości, mógł realizować to, do czego powołał go Bóg. Jan Paweł II, Przemówienie do uczestników sympozjum na temat wyzwań edukacji w 2004 r.

Wychowanie jako wspieranie rozwoju. Wychowywać znaczy pomagać człowiekowi otwierać się na całkowitą rzeczywistość, czyli rozwijać wszystkie swoje potencjalne zdolności w odniesieniu do wielorakich aspektów rzeczywistości, doprowadzając go w ten sposób do aktywnej postawy wobec siebie samego i tego wszystkiego, co należy do jego doświadczenia: osób, rzeczy, wydarzeń. Jan Paweł II, Audycja dla uczniów szkół prowadzonych przez barnabitów (26.11.1983)

Harmonijnie rozwijać, pomagać. Ważne jest aby „kształtować osobę ze względu na jej najwyższy cel i najwznioślejsze dążenia społeczne”

czeństwa, w których będzie ona żyła jako człowiek dorosły; harmonijnie rozwijać wszystkie jej zdolności, zdolność do wysiłku i poczucie odpowiedzialności; pomóc jej w osiągnięciu panowania nad własną wolnością”. Jan Paweł II, „Aby wychowanek nauczył się ‘być’, a nie tylko ‘wiedzieć’”

Wychowanie ku radości spotkania. „Wychowywać znaczy w szczególności otwierać młodego człowieka na radość osobistego spotkania z jedynym Nauczycielem wzywającym człowieka do prawdy i do przeznaczenia, które warunki społeczno-kulturalne mogą wprowadzić zaciemniać, ale na pewno nie mogą ich wykrzywić i zlikwidować”. Jan Paweł II, „Audiencja dla uczniów szkół prowadzonych przez barnabitów (26.11.1983)”

Być człowiekiem. „(...) w wychowaniu chodzi właśnie o to, aby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem – o to, aby bardziej był, a nie tylko miał – aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem – tzn. aby również umiał bardziej być, nie tylko z drugimi, ale także dla drugich. Wychowanie ma podstawowe znaczenie dla kształtowania stosunków międzyludzkich i społecznych”. Jan Paweł II, „W imię przyszłości kultury. Przemówienie w siedzibie UNESCO (2.06.1980)”

Wspólnotowość: kształtowanie ludzkiego współzycia przeciw wykluczeniu i marginalizacji. W wychowaniu „chodzi o to, ażeby w kształtowaniu ludzkiego współzycia i współdziałania na różnych szczeblach i na zasadzie różnych więzi, jakie stanowią o wspólnotach i społeczeństwach, system odniesienia do bliźnich był ostatecznie decydujący. Jeżeli jakkolwiek ludzka wspólnota upośledzi ten system odniesienia, wówczas sama skaże się na to, iż zaniknie w niej pełnia uczestnictwa, że pomiędzy osobą a wspólnotą wyrośnie przepaść. Nie jest to tylko przepaść obojętności, ale przepaść zniszczenia, które szybciej może zagrażać osobie niż wspólnotie – ale poprzez osobę musi objąć i wspólnotę”. K. Wojtyła, „Rodzicielstwo jako *communio personarum*”.

Kształtowanie ludzkiego współzycia i współdziałania – miłość jako kategoria pedagogiczna. Wydaje się, że aby trafnie na to pytanie odpowiedzieć, nie można pominąć dwóch fundamentalnych prawd: po pierwsze, że człowiek jest powołany do życia w prawdzie i miłości; po drugie, że każdy urzeczywistnia siebie przez bezinteresowny dar z siebie samego. Jan Paweł II, List do Rodzin, n. 16 (fragmenty), 1994

Kształtowanie ludzkiego współzycia i współdziałania. Ewangelia miłości jest niewyczerpalnym źródłem wszystkiego, czym karmi się ludzka rodzina jako ‘komunia osób’. W miłości znajduje oparcie i ostateczny sens cały proces wychowawczy jako dojrzały owoc miłości rodzicielskiej. Poprzez wszystkie trudy, wszystkie cierpienia i zawody, jakie idą w parze z wychowaniem człowieka, miłość wciąż zdaje wielki egzamin. Jan Paweł II, List do Rodzin, n. 16 (fragmenty), 1994

Kształtowanie ludzkiego współzycia

i współdziałania – wspólnota jako kategoria pedagogiczna. Odnosi się to zarówno do tych, którzy wychowują, jak i do tych, którzy są wychowywani. Również i wychowanie jest procesem, w którym wzajemna komunია osób dochodzi do głosu w sposób szczególny. Wychowawca jest osobą, która «rodzi» w znaczeniu duchowym (...). Jan Paweł II, List do Rodzin, n. 16 (fragmenty), 1994

Samowychowanie – wyższe stadium wychowania. Proces wychowawczy prowadzi do fazy, do której się dochodzi wtedy, gdy po osiągnięciu pewnego stopnia dojrzałości psychofizycznej człowiek zaczyna «wychowywać się sam». Z biegiem czasu owo samowychowanie przerośnie poniekąd dotychczasowy proces wychowawczy. Przerastając, nie przestaje jednak w dalszym ciągu z niego wyrastać. Jan Paweł II, List do rodzin

Samowychowanie jako autorealizacja. Prawda ta posiada podstawowe znaczenie dla samowychowania, autorealizacji, rozwijania w sobie człowieczeństwa, zaszczepionego na chrzcie świętym i w sakramencie

2. Spójna, pełna odniesień do zbawienia teologia.

3. Chrześcijańska aksjologia.
4. Środowiska wychowawcze.
5. Samowychowanie.
6. Pedagogia zasad.

W tych filarach działań pedagogicznych uwidacznia się w pewien sposób myślenie duszpasterza, księdza Kościoła katolickiego. Ale księdza o wielkiej wiedzy o człowieku i o wielkim talencie pedagogicznym. Trudno byłoby pominąć głos św. Jana Pawła II w praktyce edukacyjnej współczesnej polskiej szkoły. Jest to bowiem głos zachęcający do poszukiwania nowoczesnych metod w wychowaniu i kształceniu. I nie chodzi tu o poszukiwanie takich metod, które okazałyby się jedynie najbardziej efektywne z perspektywy egzaminów zewnętrznych. Chodziłoby raczej o takie metody, które ułatwią zbudowanie dobrych, prorożkowych relacji nauczyciela z uczniami oraz relacji pomiędzy uczniami i pomiędzy nauczycielami. Być może pracę nad wykreowaniem takich metod powinny podjąć wydziały peda-

Zapomnienie o Bogu doprowadziło do porzucenia człowieka. Punktem wyjścia prawdziwej edukacji musi być prawda o człowieku, uznanie jego godności i jego transcendentnego powołania. Patrząc na każdego młodego człowieka przez taki pryzmat antropologiczny oznacza pomagać mu rozwijać to, co w nim najlepsze, aby wykorzystując wszystkie swe możliwości, mógł realizować to, do czego powołał go Bóg.

bierzmowania. Samowychowanie zmierza do tego właśnie, aby bardziej «być» człowiekiem i chrześcijaninem, aby odkrywać i rozwijać w sobie talenty otrzymane od Stwórcy i realizować właściwe każdemu powołanie do świętości”. Jan Paweł II, Poznań 1997

Podsumowanie.

Ks. Janusz Mastalski w artykule Model wychowania w nauczaniu bł. Jana Pawła II (*Verbum Vitae* 21(2012)) stwierdza, że zagadnienia pedagogiczne zajmowały ważne miejsce w nauczaniu papieskim. Problemy związane z wychowaniem podejmował papież Jan Paweł II, ale mówił o nich wcześniej także jako filozof ks. dr hab. Karol Wojtyła, dotykając spraw bardzo trudnych, przypominając pedagogię Mistrza z Nazaretu. Syntetyzując pedagogię Jana Pawła II, autor wyróżnia w niej sześć filarów wychowawczych:

1. Chrystocentryzm.

gogiczne uczelni katolickich. Istotną rolę mogą w tej dziedzinie odegrać katecheti, którymi często są księża. Zagadnienia te powinny stać się tematem i celem warsztatów nauczycieli, a opracowane pomysły mogłyby stać się zasobem banków „dobrych praktyk”. Przejście od celów i treści, już opracowanych, do zasad i metod, które wywodziłyby się z nauczania św. Jana Pawła II, które najlepiej odpowiadałyby Jego rozumieniu osoby oraz procesu edukacyjnego, wydaje się w obecnym czasie kluczowym zadaniem ludzi Kościoła. Efekty tych prac mogłyby mieć pozytywny wpływ także na codzienną pracę nauczycieli innych przedmiotów, także nauczycieli niekoniecznie związanych z Kościołem. Wszystko to powinno w końcowym efekcie pomóc naszym uczniom znaleźć się w odpowiednio wysokich staniach. Także tych stanach, w których najprzewojszych ludzi umieszcza samo życie.

Ks. Wojciech Guzewicz

CZYM POWINNA BYĆ PRAWDZIWA WOLNOŚĆ?

Wolność często jest kojarzona z całkowitą swobodą, niepodlegającą żadnym ograniczeniom – mogę robić to, na co mam ochotę, bo jestem wolny; nikt nie ma prawa czegośkolwiek mi nakazywać albo zabraniać, bo jestem wolny. Tak pojęta wolność, nieuwzględniająca jakichkolwiek praw – zakazów ani nakazów, czyli wolność oderwana od obiektywnej hierarchii wartości, w konsekwencji prowadzi do tego, że każdy wolny czyn człowieka należy uznać za dobry, a przynajmniej za usprawiedliwiony. Czy jednak rzeczywistość ma polegać na korzystaniu przez człowieka z całkowitej swobody, bez uwzględnienia jakichkolwiek obiektywnych wartości? Czy człowiek wolny to ten, który całkowicie dowolnie decyduje o tym, co dla niego dobre, a co złe? Czym właściwie jest wolność?

Wolna decyzja człowieka

Wolność człowieka polega przede wszystkim na tym, że każda osoba ma możliwość decydowania o sobie, o swoim życiu, korzystając z prawa wybierania. Oczywiście każdego dnia podejmujemy wiele decyzji banalnych – typu „pomidorowa czy rosół”. W tym także wyraża się nasza wolność, ale istota wolnego wyboru dotyczy zwykle rozstrzygnięcia na rzecz którejś z co najmniej dwóch ważnych wartości. Kto takich możliwości nie posiada, ten nie jest wolny. Ta możliwość wyboru nie sprawia jednak, że wolny

wyбір człowieka jest pozbawiony oceny moralnej, czyli inaczej mówiąc, że cokolwiek człowiek wybierze, to będzie dobre. Człowiek może bowiem, korzystając ze swej wolności, wybrać dobro, ale może też wybrać zło. Wolna decyzja człowieka świadcząca o jego wolności jest więc w istocie wyborem moralnym.

Wolność i odpowiedzialność

Każdy wolny wybór człowieka pociąga za sobą określone konsekwencje – dobre lub złe. Wolność pociąga więc za sobą konieczność przyjęcia i poniesienia konsekwencji tego wyboru, zarówno dobrych, jak i złych. Gotowość do przyjęcia owych konsekwencji nazywamy odpowiedzialnością. Człowiek wolny to ten, kto nie tylko potrafi wybrać spośród kilku możliwości, ale to także ten, kto potrafi przyjąć na siebie konsekwencje swojego wyboru, zarówno dobre, jak i złe, a więc człowiek odpowiedzialny. Codzienne doświadczenia uczą, że łatwo jest wybierać, ale znacznie trudniej jest odpowiadać za swoje wybory. Łatwo jest korzystać z wolności, ale trudno być odpowiedzialnym. Szczególnie trudno jest przyjąć konsekwencje swoich wolnych wyborów, gdy są one przykre, złe. Dlatego chyba tak często spotykamy ludzi, którzy pragną uniknąć ciężaru odpowiedzialności.

Nie ma wolności absolutnej

Ludzka wolność jest już uwarunkowana, ograniczona różnorodnymi czynnikami psychicznymi i fizycznymi, takimi jak charakter, zdrowie, poziom umysłowy, wrodzone zdolności, itd. Prawdziwa wolność wymaga też postawienia swoistego „muru obronnego” w postaci zasad, określonej hierarchii wartości. Wbrew pozorom prawdziwa wolność nie polega na całkowitej swobodzie i niezależności od jakichkolwiek nakazów i zakazów, bo to jest zwykła samowola. Wolność potrzebuje odniesienia do hierarchii wartości, które stworzą jakby obszar działania dla wolności. Poza granicami tego obszaru wolność po prostu ginie. Tam, gdzie nie ma zasad, nie ma i wolności. Jan Paweł II w encyklice „Veritatis splendor” napisał: „Prawo Boże nie umniejsza, a tym bardziej nie eliminuje wolności człowieka, przeciwnie – jest jej gwarancją i sprzyja jej rozwojowi (VS 35)”. Jakże znamienne jest to, że Pan Bóg dał Narodowi Wybranemu Dekalog na Górze Synaj – nie uczynił tego w Egipcie, nie objawił swojego prawa niewolnikom, ale dopiero po wyzwoleniu z niewoli, ludziom wolnym. Dekalog jest bowiem prawem ludzi wolnych, wytycza on granice obszaru realizowania wolności.

Wolność i prawda

Każde przekroczenie granicy obszaru wolności, a więc wybór zła moralnego, jest pewnym dramatem człowieka wolnego, który źle skorzystał z daru wolno-

ści. Prawdziwy dramat zaczyna się jednak tam, gdzie człowiek usprawiedliwia swój czyn właśnie wolnością, gdzie nie potrafi się przyznać do tego, że źle wykorzystał swoją wolność, gdzie wybrane zło nazywa dobrem. Wartością warunkującą prawdziwą wolność jest prawda. Jezus powiedział przecież: prawda was wyzwoli (J 8,32). Tylko człowiek, który potrafi stanąć w prawdzie, który potrafi przyznać się do tego, że źle skorzystał ze swej wolności, ma szansę jej ocalenia. Kłamstwo wcześniej czy później prowadzi do niewoli.

Wolności się uczymy

Wolności mamy się uczyć. Trzeba się uczyć nie tylko samej sztuki wybierania, ale trzeba się uczyć wybierania w sposób odpowiedzialny i mądry. Tylko wtedy bowiem wolność nie będzie pretekstem do pójścia po najmniejszej linii oporu, po drodze łatwej, niewymagającej wyrzeczeń, ale prowadzącej ostatecznie do zniewolenia. Tylko wtedy wolność będzie szansą rozwoju i budowania prawdziwego człowieczeństwa. Wolność jest w człowieku siłą wzrastania i dojrzewania w prawdzie i dobru; osiąga ona swoją doskonałość, gdy jest ukierunkowana na Boga, który jest naszym szczęściem (KKK 1731). Wolność jest jak ziarno zasiane w sercu człowieka, które trzeba pielęgnować, aby rosło, aby przynosiło owoc. Od nas zależy, jaki owoc to „ziarno” przyniesie w naszym życiu.

Alicja Tracichleb-Salik, Magdalena Świącieńska

„Nordic Walking – broń w walce o zdrowie i sprawność”

Edukacja zdrowotna jest ważnym zadaniem szkół i placówek oświatowych. Jej celem jest rozwijanie u uczniów/wychowanków postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

Największy wpływ na stan zdrowia społeczeństw ma styl życia. W literaturze naukowej istnieje duża zgodność co do tego, iż zły stan

zdrowia Polaków w znacznym, jeżeli nie decydującym, stopniu wynika właśnie z zewnętrznych czynników ryzyka związanych z zespołem zachowań. Do najważniejszych zagrożeń zdrowia zalicza się m.in. niski poziom aktywności fizycznej¹. Dlatego też szkoły i placówki oświatowe, w ramach edukacji zdrowotnej, propa-

gują ją wśród dzieci i młodzieży. Ważne jest wybieranie form aktywności przystępnych, łatwych i możliwych do realizacji w każdych warunkach.

Wyżej wymienione zalety ma właśnie Nordic Walking – technika marszu polegająca na zaangażowaniu do wysiłku jak największej partii układu ruchu poprzez zwiększone wymachy ramion, wydłużony krok oraz prawidłowe

¹ A.Ciesielska, *Zdrowie człowieka. Jakie czynniki mają wpływ na jego stan?*, Stare Pole 2019, s. 2.

zastosowanie specjalnie zaprojektowanych kijków. Całość przypomina narciarstwo biegowe w połączeniu z chodem sportowym.

Problemy z sercem, kręgosłupem, stawami, nadciśnienie, osteoporoza, astma, cukrzyca, słaba kondycja, nadwaga, otyłość - przeciwskazań do uprawiania wielu dyscyplin jest mnóstwo. Nordic Walking jest jednak sportem, który może uprawiać praktycznie każdy, bez względu na wiek, wagę i wyjściowy poziom sprawności fizycznej. Jak zaznacza Marko Kanteneva², „z dobrymi rezultatami mogą tę dyscyplinę uprawiać: zarówno profesjonalni sportowcy, jak i ci lubiący ćwiczenia i fitness, ci którzy chcą poprawić swoje zdrowie, starsi, młodszy i dzieci³”.

Nordic Walking to sport łączący w sobie najlepsze cechy idealnej aktywności ruchowej dla wszystkich, gdyż:

- jest łatwy i szybki do nauczenia na poziomie podstawowym, nie stawia zbyt wielkich wymagań, nie trzeba uczyć się żadnych skomplikowanych ćwiczeń,
- nie wymaga dużych nakładów finansowych,
- można go uprawiać indywidualnie i w grupie,
- nie ma ograniczeń jeśli chodzi o miejsce i czas,

- podczas marszu można prowadzić konwersację (integracja społeczeństwa),

- kijkami w dłoniach można pokonywać duże odległości uprawiając turystykę,

- ma zbawienny wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne człowieka (Nordic Walking znajduje coraz szersze zastosowanie i uznanie w rehabilitacji m.in. ortopedycznej, geriatrycznej, neurologicznej, onkologicznej, pulmonologicznej, kardiologicznej i psychiatrycznej⁴ oraz w zapobieganiu chorobom - badania jednoznacznie wskazują, że trening marszowy jest jednym z kluczowych elementów zapobiegania chorobom cywilizacyjnym⁵).

Pozytywne efekty uprawiania Nordic Walking można zaobserwować już po kilku tygodniach regularnego maszerowania. Jak zaznacza Aleksandra Urbaniak, częstotliwość treningów nie powinna być mniejsza niż **3 tygodniowo (po ok. 40-60 minut każdy)**⁶.

2 Twórca terminu „Nordic Walking”. Autor wielu prac dotyczących NW, m.in. pierwszego przewodnika po Nordic Walking na świecie (1999r.) „Savakävlystä sauvaliikuntaan” (Zastosowanie kijków w Nordic Walking i innych dyscyplinach sportowych), a także, w 2001 roku, pierwszej książki dotyczącej, w całości, Nordic Walking: „Savakävly ja muu sauvaliikunta” (Nordic Walking i inne możliwości użycia kijków).

3 <https://chodzezkijkami.pl/download/prawdziwe-oblicze-nordic-walking-marko-kanteneva-calosc-pdf-f1428.pdf>

4 D.Gloc, R.Mikołajczyk, Zastosowanie Nordic Walking w kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej – przegląd aktualnych doniesień, „Hygeia Public Health” 2015, nr 50 (2), s. 255.

5 P.Kocur, M.Wilk, P.Dylewicz, Nordic Walking. Rekreacja, rehabilitacja i zdrowie, Poznań 2011, s. 26

6 <https://wformie24.poradnikzdrowie.pl/rekreacja/sporty-letnie/efekty-nordic-walkingu-dlaczego-wartomaszerowac-z-kijkami-aa-HLEd-Fb1v-Zn75.html>

Ważne, jest także aby uprawiać Nordic Walking na poziomie rekreacyjno-zdrowotnym (wysiłek fizyczny o umiarkowanej intensywności)⁷, stosować prawidłową technikę marszu i wykorzystywać kije o odpowiedniej budowie.

Nordic Walking to sport nad wyraz łagodny, oszczędza cały aparat lokomocyjny organizmu: stawy, więzadła, ścięgna, mięśnie.

Regularne treningi Nordic Walking o umiarkowanej intensywności usprawniają cały aparat mięśniowo-szkieletowy.

Nordic Walking umożliwia harmonijny rozwój całej sylwetki i uzyskanie sportowego wyglądu bez widocznej rzeźby mięśni, ponieważ podczas marszu z kijkami pracuje ok. 90% mięśni całego ciała. Treningi zwiększają ich siłę. Dla porównania, jogging uruchamia 60% mięśni. Czyli Nordic Walking wzmacnia nie tylko nogi (jak w przypadku biegania), lecz także barki, ramiona, plecy i brzuch⁸.

Nordic walking angażuje do pracy mięśnie tylnej części ramion – tricepsy i eliminuje problem tzw. pelikanów – obwisłej skóry ramion, która pojawia się wskutek szybkiej utraty wagi, braku aktywności fizycznej lub starzenia⁹.

Dzięki treningom z kijkami rozciągają się mięśnie szyi, ramion oraz tułowia. Poprawia się też koordynacja ruchowa. W efekcie wykorzystania kijków zwiększa się powierzchnia podparcia, a w konsekwencji - wzrasta stabilność w trakcie marszu, ma miejsce częściowe uwolnienie trzonów kręgosłupa od ciężaru głowy i tułowia¹⁰, a także odciążenie stawów kolanowych i biodrowych oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa¹¹.

Sport ten poprawia także ogólną sprawność stawów górnej i dolnej części ciała.

Podczas maszerowania z kijkami nacisk na stawy jest o 5-10 kg mniejszy niż w przypadku gdy chodzimy bez nich. Z tego względu Nordic Walking jest polecany osobom cierpiącym na reumatoidalne zapalenie stawów jako bezpieczny sport, który łagodzi objawy bólu kości i stawów. Może być też stosowany jako uzupełnienie rehabilitacji po różnego rodzaju kontuzjach. Nadaje się dla osób starszych, otyłych i mających problemy z kolanami.

Nordic Walking ma zbawienny wpływ na układ szkieletowy, a zwłaszcza na jego fundament - kręgosłup. To optymalny trening dla wszystkich mięśni odpowiedzialnych za „podtrzymanie” kręgosłupa. Poza tym aktywność ta pobudza także mineralizację kości¹².

7 NW uprawia się na trzech poziomach intensywności: rekreacyjno-zdrowotnym, fitness i sport.

8 <https://wformie24.poradnikzdrowie.pl/rekreacja/sporty-letnie/efekty-nordic-walkingu-dlaczego-wartomaszerowac-z-kijkami-aa-HLEd-Fb1v-Zn75.html>

9 <https://uroda.abcdzdrowie.pl/nordic-walking-jak-wplywa-na-zdrowie>

10 <https://www.fit.pl/zdrowie/dolegliwosci-kregoslupa-nordic-walking-pomoze/9311/>

11 Przewodnik z zakresu prawidłowej techniki Nordic Walking, Polskie Stowarzyszenie Nordic Walking, s. 2.

12 E.Wosko-Conrads, Nordic Walking – to proste, Warszawa 2009, s. 22.

Dzięki temu, że marsze z kijkami odbywają się na wolnym powietrzu, organizm szybciej i w większej ilości absorbuje wit. D¹³, która pomaga wchłaniać wapń i transportować go do kości, przez co utrzymuje ich odpowiednią masę i jakość. Witamina D zapobiega krzywiczy u dzieci i osteoporozie u dorosłych, a także odgrywa istotną rolę we wchłanianiu wapnia i fosforu z przewodu pokarmowego¹⁴. W ten sposób poprawia się stabilizacja układu szkieletowego. Poprawia się również stabilność w pozycji stojącej i siedzącej.

Znakiem naszych czasów jest przygarbiona sylwetka. Ma to związek z często wykonywaną pracą w pozycji siedzącej, długimi godzinami spędzonymi przed komputerem lub telewizorem. Wady postawy są diagnozowane już u dzieci. Osoby starsze z kolei zmagały się codziennie z bólami pleców, mięśni karku i szyi. Lekiem na tego rodzaju dolegliwości i w tym przypadku może być Nordic Walking. Trening z kijkami niweluje tendencję do garbienia się, ponieważ zwiększa mobilność górnego odcinka kręgosłupa i łagodzi napięcie mięśniowe w okolicy ramion, barków i karku. Pomaga też w korekcji wad postawy, ponieważ podczas marszu ciało przybiera najbardziej naturalną dla kręgosłupa pozycję. Szkielet jest obciążany równomiernie. Wykorzystywane w treningach kijek odciążają dolny odcinek pleców i zmniejszają ból w okolicy lędźwiowej.

Systematyczne uprawianie Nordic Walking na poziomie rekreacyjno-zdrowotnym powoduje pozytywne zmiany, nie tylko w narządzie ruchu, ale przede wszystkim w układzie krążenia i układzie oddechowym.

Regularny wysiłek fizyczny o umiarkowanej intensywności zwiększa wydolność sercowo-naczyniową. Nordic Walking należy do aktywności typu kardio (zwiększających pracę serca). Systematyczny trening tlenowy optymalizuje pracę serca, powoduje przerost mięśnia sercowego, zwiększenie jego objętości, zwiększenie kurczliwości serca oraz wzrost średnicy tętnic wieńcowych, w związku z czym praca serca staje się wydajniejsza i bardziej ekonomiczna. Regularnie powtarzany trening aerobowy obniża skurczowe i rozkurczowe ciśnienie tętnicze¹⁵, zwalnia pracę serca, czyli zmniejsza puls spoczynkowy, zwiększa maksymalną pojemność minutową i objętość wyrzutową serca, obniża poziom złego cholesterolu (LDL), a podwyższa poziom dobrego (HDL)¹⁶.

Do obniżenia poziomu cholesterolu w organizmie przyczynia się także to, że Nordic Walking to sport uprawiany na wolnym powietrzu. Dzięki słońcu w organizmie wytwarzana

13 K. Zielińska, K.Olszanowska, Nordic Walking jako prewencja pierwotna i wtórna chorób cywilizacyjnych, „Fizjoterapia” 2014, nr 22, s. 57.

14 <https://zywienie.abcdzdrowie.pl/czym-jest-witamina-d>

15 W wyniku wysiłku z organizmu wraz z potem usuwany jest nadmiar wody i soli – proces ten wpływa na uregulowanie ciśnienia tętniczego.

16 <https://www.byczdrowym.info/serce-i-krew-10/nordic-walking-idealna-aktywnosc-dla-serca/#>

jest witamina D - promienie ultrafioletowe przenikają przez skórę. Pod ich wpływem niektóre sterole pochodzenia roślinnego oraz cholesterol zgromadzony tuż pod skórą przekształcane są w, bardzo ważną dla zdrowia człowieka, witaminę D¹⁷.

Przyczyną problemów z sercem często bywa nadwaga, zwłaszcza kilogramy odkładające się w okolicy brzucha. Nadwaga i otyłość są bowiem jednymi z czynników wpływających na rozwój miażdżycy, nadciśnienia i cukrzycy typu 2. Regularny wysiłek fizyczny o umiarkowanej intensywności zwiększa aktywność metaboliczną tkanki tłuszczowej. Godzina treningu Nordic Walking to 400 kcal mniej (o 120 kcal więcej niż w przypadku zwykłego spaceru bez kijów)¹⁸.

Prawidłowo przeprowadzony trening Nordic Walking połączony z dobrze zbilansowaną dietą pozwoli schudnąć w ciągu miesiąca aż 5 kg! W pierwszej kolejności zmniejszać się będzie tkanka tłuszczowa na brzuchu i w talii. Spacer z kijkami przyspiesza ponadto przemianę materii¹⁹. Im więcej się ćwiczy, tym lepiej organizm radzi sobie z redukcją nadprogramowych kilogramów. Dodatkowo, można masze-

17 K. Zielińska, K.Olszanowska, *Nordic Walking jako...*, dz.cyt., s. 57.

18 <https://wformie24.poradnikzdrowie.pl/rekreacja/sporty-letnie/efekty-nordic-walkingu-dlaczego-warto-maszerowac-z-kijkami-aa-HLEd-Fb1v-Zn75.html>

19 <https://uroda.abczdrowie.pl/nordic-walking-jak-wplywa-na-zdrowie>

rować z kijkami nawet po obfitym posiłku – ruch na świeżym powietrzu usprawnia pracę jelit i pomaga szybciej spalić kalorie.

Nordic Walking zwiększa wydolność układu oddechowego. Przeprowadzono badania, które dowiodły, że podczas treningu z kijkami organizm pobiera o 20% więcej tlenu niż w czasie zwykłego spaceru. Lepsze dotlenienie oznacza lepszą pracę mózgu i więcej energii na co dzień. Dodatkowym plusem maszerowania jest to, że odbywa się na świeżym powietrzu, a więc pobór tlenu jest jeszcze większy²⁰.

Dzięki treningom Nordic Walking zwiększa się pojemność płuc, a także odporność organizmu.

Sport ten pozytywnie wpływa także na zdrowie psychiczne człowieka.

Nordic Walking redukuje stres. To rewelacyjny sposób, by złagodzić lub usunąć sztywność wokół szyi i barków u osób zestresowanych codziennymi problemami. Każde wyjście z kijkami powoduje satysfakcję oraz zadowolenie, poprawia samopoczucie (robimy „coś” dla siebie), rozładowuje stres i zmniejsza poczucie lęku, a także poprawia sen. Trening daje też okazję do nawiązywania nowych znajomości. Sprzyja zacieśnianiu więzi. Umożliwia także „odbycie sesji terapeutycznej” z towarzyszami/towarzyszkami marszu. Nie bez powodu na tą formę aktywności mówi się żartobliwie „Nordic

20 <https://wformie24.poradnikzdrowie.pl/rekreacja/sporty-letnie/efekty-nordic-walkingu-dlaczego-warto-maszerowac-z-kijkami-aa-HLEd-Fb1v-Zn75.html>

Plotting”.

Zaobserwowano, że aktywność fizyczna zmniejsza ryzyko chorób umysłowych i minimalizuje ich nasilenie. Nie do końca wiadomo, co powoduje taką zależność. Podejrzewa się o to ochronny wpływ wysiłku na neurony w mózgu, jak i czynniki zewnętrzne, takie jak kontakt z innymi osobami (który dodatkowo zwiększa umiejętności socjalne potrzebne w normalnym życiu). Podczas aktywności ponadto produkowane są endorfiny, chwilowo poprawiające nastrój. Niektórzy badacze uważają też, że ćwiczenia fizyczne mogą być alternatywą dla niektórych tradycyjnych kuracji z użyciem leków. Nic więc dziwnego w tym, że Nordic Walking jest stosowany w rehabilitacji osób ze zdiagnozowaną depresją²¹.

Jak widać, Nordic Walking to nie tylko regeneracja ciała, ale i ducha. Dlatego też sport ten bardzo dobrze wpisał się w potrzeby aktywności ruchowej współczesnego człowieka. Kto wie, może słowa Marco Kantenevy okażą się prorocze: „Przewiduję, że w przyszłości Nordic będzie odgrywał znaczącą rolę w procesie utrzymywania dobrego stanu zdrowia u ludzi w każdym wieku i w każdym miejscu na świecie.”²²

21 <https://chodzezkijkami.pl/artykuly/nordic-walking-lekiem-na-depresje-a282>

22 <https://chodzezkijkami.pl/download/prawdziwe-oblicze-nordic-walking-marko-kanteneva-calosc-pdf-f1428.pdf>

Małgorzata Grońska, Aneta Klonowska, Teresa Truchan

Wykorzystanie badań ankietowych do realizacji podstawy programowej przedmiotów matematyczno- przyrodniczych

Dlaczego warto zastosować ankietowanie w pracy z uczniami?

Ankiety towarzyszą naszemu życiu niemal w każdej jego dziedzinie, m.in. producent pyta nas o opinię w sprawie zakupionego produktu, my pytamy rodziców o ich zdanie na temat pracy szkoły itp.

Bez względu na nasz stosunek do badań jesteśmy obiektem ich oddziaływania, uczestniczymy w nich czynnie, głównie poprzez wypełnianie ankiet, odpowiedzi na różnorodne pytania, udział w wywiadach itp. Wyniki badań pojawiają się nieustannie w naszym życiu za pośrednictwem telewizji, gazet lub Internetu. Konsekwencje badań społecznych mają wpływ na nasze życie codzienne – interpretacja ich wyników często ma konkretny, realny wymiar i oddziałuje na wiele aspektów życia społecznego. Dotyczy to także uczniów.

Z drugiej strony prowadzone różnego rodzaju badania społeczne pomagają nam zrozumieć otaczający nas świat i rzeczywistość społeczną, którą współtworzymy. Może powinny także pojawić się w szkole jako sposób pracy z uczniami, w ramach którego młodzi ludzie będą: poszukiwali, wyjaśniali, opisywali, porządkowali zebrane dane.

Warto pomyśleć także o tym, czy nie wprowadzić ankietowania do pracy na zajęciach lekcyjnych, wykorzystując tę metodę do realizacji podstawy programowej

Można z powodzeniem połączyć przeprowadzanie takich badań z całym projektem edukacyjnym, w którym uczniowie nie tylko zbiorą

i przeanalizują informacje, ale także wykorzystają sformułowane wnioski do podjęcia dalszych działań, np. poinformują o wynikach rodziców, dyrektora, podejmą różnorodne działania, starając się pozytywnie zmienić rzeczywistość.

Uczniowie bardzo chętnie będą wcielali się czy to w rolę ankietera, czy też samodzielnie przygotowują formularz ankiety online i ją przeprowadzą.

Zajęcia z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych są dobrą okazją do nauki prezentowania i odczytywania informacji zawartych w badaniach ankietowych, w szczególności interpretacji ich graficznej reprezentacji, formułowania na ich podstawie wniosków. Tu już widzimy, jak bardzo dotyczy to realizacji zapisów podstawy programowej.

Analiza zebranych wyników, ich prezentacja nierozzerwalnie wiąże się z realizacją celów kształcenia ogólnego w szkole podstawowej: m.in.

*rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania*¹;

Służyć będzie też rozwijaniu najważniejszych umiejętności w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej poprzez:

sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;

poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;

kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym

programowanie; (Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej...).

Etapy pracy z uczniami z wykorzystaniem badań społecznych.

Badaniami ankietowymi można nazwać metodę gromadzenia informacji pierwotnych poprzez zbieranie odpowiedzi na przygotowane uprzednio pytania, które zadaje się wybranym osobom. Tak więc zadajemy pytania wybranym osobom, w ten sposób zbieramy (gromadzimy) informacje.

I te właśnie zebrane informacje możemy następnie w różny sposób analizować.

Żeby zastosować taką metodę w pracy z uczniami, należy dobrze się przygotować i przeanalizować już dostępne informacje dotyczące wybranego przez nas zagadnienia.

Następnie należy ustalić liczbę i kryterium doboru respondentów. Ile osób musimy zaangażować w odpowiedzi, żebyśmy mieli zadowalający materiał do badań?

Kiedy znamy już odpowiedzi na te pytania, to zastanawiamy się, w jaki sposób będziemy chcieli pracować nad wynikami badania. Jeszcze przed przeprowadzaniem ankiety i zebraniem informacji powinniśmy wiedzieć, w jaki sposób będziemy chcieli te wyniki analizować. I kiedy mamy już to dobrze przemyślane, przechodzimy do przygotowania pytań do naszych badań.

Z gotowym kwestionariuszem możemy przeprowadza badania terenowe lub wykorzystać możliwości TIK. Wszystko zależy od tego, co sobie zaplanowaliśmy.

Analizę wyników można przeprowadzać, korzystając z odpowiednich programów, które pozwolą szybko i skutecznie wykonać odpowiednie operacje matematyczne oraz wygenerować wykresy. Jeśli jednak nasi uczniowie będą chcieli sami przygotować zestawienia, wykona obliczenia, to na pewno nie powinniśmy im tego zabraniać.

A kiedy już skończymy z obliczeniami, pora podsumować naszą pracę i sformułować wnioski.

Wykorzystanie badań społecznych nastawione jest na uczenie się przez odkrywanie, rozwiązywanie problemów, samodzielną pracę i działanie, są to więc same dobre cechy służące samodzielnemu uczeniu się młodych ludzi i przyczyniające się do rozwoju ich kompetencji cyfrowych, osobistych, społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się.

Przykłady dobrych praktyk

Biologia, klasa VII

Treści z podstawy programowej: Uzasadnia konieczność stosowania diety różnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu. Przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania.

Temat badania: Jakiego powinno być nasze śniadanie, aby dawało nam energię do nauki?

Respondenci: Uczniowie SP w

Około 200 uczniów (uczniowie przeprowadzający badania ankietowe mają przyporządkowane klasy, w których zbierają wyniki).

Badania przeprowadzane będą na terenie szkoły, w czasie przerw szkolnych, w okresie ok. 2 tygodni.

Ankietowani będą odpowiadali na pytania ankietów. Odpowiedzi uczniów będą zapisywane na kartach odpowiedzi.

Wyniki badania ankietowego zostaną przedstawione w formie wykresów, analiz, wniosków, na stronie szkoły oraz przedstawione rodzinom w czasie spotkania z rodzicami.

Pytania ankietowe:

1. Czy jesz śniadanie, zanim wyjdiesz do szkoły?
 2. Co jesz na śniadanie najczęściej? Kanapki + ciepły napój, słodkie kulki, płatki i in. + mleko, ciepłe śniadanie typu: zupa mleczna, jajecznica, tosty, naleśniki, inne(jakie)
 3. Jak często na śniadanie zjadasz warzywa, owoce lub pijesz sok z owoców lub warzyw
 4. Czy jesz drugie śniadanie w szkole?
 5. Co jesz na drugie śniadanie w szkole? Kanapka, słodka bułka, słodycze np. batonik, ciastka, cukierki, owoce lub warzywa, inne(jaki)
- Uczniowie zliczają wyniki z uwzględnieniem klasy oraz płci uczniów. Wyniki przedstawiają w formie tabel, wykresów i in. Obliczają wyniki

procentowe swoich badań.

Analiza wyników badań posłuży do formułowania wniosków m in. na temat:

1. Jaki procent uczniów naszej szkoły je śniadania?
2. Którzy uczniowie: młodsi(klasy I-III) czy starsi (IV-VIII) częściej nie jedzą śniadania?
3. Kto: dziewczynki czy chłopcy nie jedzą częściej śniadania?
4. Co nasi uczniowie jedzą najczęściej na śniadanie?
5. Jaki procent uczniów naszej szkoły je drugie śniadania?
6. Co nasi uczniowie jedzą najczęściej na drugie śniadanie?

Wyniki badań ankietowych powinny być omówione z uwzględnieniem wniosków uczniów wynikających z tych badań w odniesieniu do tematu badań.

Analiza badań społecznych może być zakończona rekomendacjami zaproponowanymi przez uczniów, np.

1. Dlaczego należy jeść śniadanie?
2. Jakiego powinno być śniadanie(składniki odżywcze)?
3. Możliwe konsekwencje niejedzenia śniadania przez uczniów?

Fizyka, klasa VIII

W zadania szkoły i jej funkcję wychowawczą wpisują się: Rozbudzanie zainteresowania zjawiskami otaczającego świata, kształtowanie ciekawości poznawczej przejawiającej się w formułowaniu pytań i szukaniu odpowiedzi z wykorzystaniem metodologii badawczej, wykorzystanie elementów metodologii badawczej do zdobywania i weryfikowania informacji.

Treści z podstawy programowej:

Uczeń: Opisuje rolę izolacji i bezpieczników przeciążeniowych w domowej sieci elektrycznej oraz warunki bezpiecznego korzystania z energii elektrycznej, posługuje się pojęciem energia elektryczna wraz z jej jednostkami, stosuje do obliczeń, przelicza energię elektryczną wyrażoną w kilowatogodzinach i dżulach.

Temat badania. Dlaczego warto oszczędzać zużycie energii elektrycznej?

Wstęp. W dzisiejszych czasach trudno wyobrazić sobie życie, bez korzystania z energii elektrycznej.

Wiele osób zadaje sobie pytanie na ile czasu jej starczy? Skąd czerpać energię elektryczną, aby zaspokoić potrzeby rynku. Część osób twierdzi, że oszczędzanie energii elektrycznej jest niepotrzebne, być może dlatego, że nie zdają sobie oni sprawy z konsekwencji, jakie niesie długotrwałe nadużywanie prądu dla środowiska. Dlatego oszczędzanie energii jest ważne i jak robić to skutecznie, bez większych wyrzeczeń i zmian w codziennym życiu?

Respondenci: Uczniowie SP w

Około 150 uczniów (Uczniowie przeprowadzający badania ankietowe mają przyporządkowane klasy, w których zbierają wyniki)

Badania przeprowadzane będą na terenie szkoły, w czasie długich przerw szkolnych, w okresie ok.1 tygodnia.

Ankietowani będą odpowiadali na pytania ankietów. Odpowiedzi uczniów będą zapisywane na kartach odpowiedzi.

Wyniki badania ankietowego zostaną przedstawione w formie wykresów, analiz, wniosków, na stronie szkoły oraz przedstawione rodzinom w czasie spotkania z rodzicami.

1. Czy znasz miesięczne zużycie energii elektrycznej w swoim domu?
2. Czy oszczędzasz energię elektryczną w swoim gospodarstwie domowym?
3. Jeśli na drugie pytanie odpowiedziałeś tak, to podaj kilka sposobów. I sposób II sposób III sposób IV sposób V sposób
4. Jeśli na drugie pytanie odpowiedziałeś nie, to opisz krótko - dlaczego nie oszczędzasz energii elektrycznej?
5. Czy znasz z życia codziennego skutki braku prądu elektrycznego? Podaj przykłady

Uczniowie zliczają wyniki z uwzględnieniem klasy uczniów. Wyniki przedstawiają w formie tabel, wykresów i in. Obliczają wyniki procentowe swoich badań.

Analiza wyników badań posłuży do formułowania wniosków m in. na temat:

1. Jaki procent uczniów naszej szkoły oszczędza energię elektryczną?
2. Którzy uczniowie: młodsi(klasy I-III) czy starsi (IV-VIII) częściej oszczędzają prąd elektryczny ?
3. W jaki sposób nasi uczniowie oszczędzają energię elektryczną?
4. Dlaczego część uczniów naszej szkoły nie widzi potrzeby oszczędzania energii elektrycznej?
5. Co nasi uczniowie wiedzą na temat prostych sposobów oszczędzania energii?

Wyniki badań ankietowych powinny być omówione z uwzględnieniem wniosków uczniów wynikających z tych badań w odniesieniu do tematu badań.

Analiza badań ankietowych może być zakończona rekomendacjami zaproponowanymi przez uczniów, np.

1. Dlaczego należy oszczędzać energię elektryczną?
2. Jakie mogą być skutki braku dostaw energii elektrycznej dla pojedynczego gospodarstwa domowego i gospodarki państwa?
3. Możliwe konsekwencje niegospodarnego korzystania z energii elektrycznej przez człowieka?
4. Katalog sposobów oszczędzania energii elektrycznej -proste wskazówki.

Sposoby oszczędzania energii – kilka prostych wskazówek

Wyłączaj światła, które nie są ci w danej chwili potrzebne.

Wymień wszystkie żarówki w domu na energooszczędne.

Do oświetlania zewnętrznych części budynku stosuj światło z czujnikiem, które będzie automatycznie zapalać się za każdym razem, kiedy wykryje ruch na dworze.

Oszczędzanie energii w domu polega również na rozsądnym korzystaniu z urządzeń elektronicznych.

Wyłączaj z gniazda wszystkie sprzęty, które nie są ci potrzebne.

Czajnik elektryczny wymień na tradycyjny, dzięki czemu za każdym razem podczas gotowania wody będziesz oszczędzać prąd.

Twoje propozycje:

.....

Informatyka, klasy IV-VIII

Zagadnienia związane z mądrym i bezpiecznym użytkowaniem zasobów Internetu są ciągle ważnym elementem edukacji dzieci i młodzieży. Wśród głównych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020 znalazły się:

Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.

Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Treści z podstawy programowej:

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Respektowanie prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, ocena zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienie dla bezpieczeństwa swojego i innych.

Temat badania: Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem.

Respondenci: Uczniowie SP w około 80 - 100 uczniów

Rodzice uczniów SP w około 50 rodziców

Badania przeprowadzane będą przy użyciu ankiety (formularza Google - link udostępniony uczniom i rodzicom przez e-dziennik), czas wypełnienia ankiety 2 tygodnie.

Wyniki badania ankietowego zostaną przedstawione w formie wykresów, analiz, wniosków, na stronie szkoły oraz przedstawione rodzinom w czasie spotkania z rodzicami.

Charakterystyka wymagania:

1. Szkoła uczy bezpiecznego posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem.

2. Uczeń zna zasady posługiwanie się komputerem.

Kryteria ewaluacji:

1. Szkoła uczy bezpiecznego posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem.

2. Szkoła uwzględnia potrzeby uczniów w dziedzinie informatyki.
3. Zasady dotyczące bezpiecznego posługiwanie się komputerem są znane i akceptowane przez uczniów i rodziców.

Ankieta (wersja dla rodziców)

Pytania ankietowe:

1. Czy interesujesz się tym, co dziecko robi w Internecie/przy komputerze?

2. Ile razy w tygodniu Twoje dziecko korzysta z komputera?

niemal non stop codziennie często rzadko

3. Czy dziecko ma komórkę z dostępem do Internetu?

4. Najczęściej moje dziecko w Internecie...

a/ gra w gry sieciowe

b/ opracowuje materiały do szkoły, uczy się

c/ serfuje po stronach internetowych

d/ komunikuje się ze znajomymi na portalach społecznościowych typu Facebook

e/ pobiera muzykę, filmy, zdjęcia itp.

f/ moje dziecko nie ma dostępu do Internetu

5. Wymień zagrożenia jakie mogą czyhać w Internecie (wpisz co najmniej 1 zagrożenie)

6. Czy kontrolujesz czas spędzany przez dziecko w Internecie/przy komputerze?

7. Czy Twoje dziecko ma dostęp do Internetu?

8. Ile czasu dziennie dziecko spędza przy komputerze?

9. Jakie znasz zasady bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu? (wpisz co najmniej 1 zasadę)

10. Czy komputer w Twoim domu posiada takie zabezpieczenia jak: program antywirusowy, blokada rodzicielska, firewall itp.? (nie odpowiadaj na to pytanie, jeśli nie masz komputera lub dostępu do Internetu).

11. Jeśli odpowiedziałeś na pytanie 10 - tak, to wymień konkretnie, jakie to zabezpieczenia.

Ankieta (wersja dla ucznia klasy IV-VI)

Pytania ankietowe:

1. Ile godzin dziennie spędzasz przed komputerem (laptopem, smartfonem)? a. mniej niż 1 godz. b. 1 godz. c. 2 godz. d. więcej niż 3 godz.

2. W jakim celu korzystasz z komputera? – możesz wybrać 3 odpowiedzi a. Gry b. Komunikatory i poczta elektroniczna c. Odczytywanie wiadomości d. Bez celu e. Zdobycie wiedzy f. Dla przyjemności g. Spędzanie wolnego czasu h. Zawieranie znajomości i. Dostęp do stron „zakazanych”

3. Gdzie najczęściej korzystasz z Internetu?

a. w domu b. w szkole c. u znajomego

4. Czy możesz obyć się bez komputera i Internetu?

a. Tak b. Nie c. Zdecydowanie nie

5. Czy rodzice interesują się sposobem spędzania przez Ciebie czasu przed komputerem?

a. Tak b. Nie c. Czasami

6. Czy rodzice w jakikolwiek sposób limitują Ci czas spędzony przed komputerem?

a. Tak b. Nie

7. Czym dla Ciebie jest wirtualny świat Internetu? - możesz wybrać 2 odpowiedzi

a. ucieczka od codziennych problemów b. sposób na życie c. anonimową rzeczywistością d. inne

8. Czy słyszałeś/łaś lub czytałeś/łaś o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet?

a. Tak b. Nie c. Nie pamiętam

9. Czy zawierasz znajomości w Internecie?

a. Tak b. Nie

10. Czy zdarzyło Ci się będąc na czacie lub gdzieś indziej w Internecie, że ktoś wbrew Twojej woli próbował usilnie z Tobą rozmawiać?

a. Nigdy b. Tylko raz c. Kilka razy d. Wielokrotnie

12. Czy zdarzyło Ci się spotkać z osobą poznaną przez Internet?

a. Tak, wiele razy b. Tak, kilka razy c. Tak, tylko raz d. Nigdy

13. Jakie prywatne informacje podawałeś/aś przez Internet? - możesz wybrać 3 odpowiedzi

a. Adres e-mail b. Adres zamieszkania c. Numer telefonu d. Zdjęcie

e. Żadne z powyższych

14. Czy według Ciebie częste korzystanie z Internetu może mieć wpływ na ograniczanie realnych kontaktów międzyludzkich?

a. Tak b. Nie

Uczniowie analizują wyniki z uwzględnieniem klas. Wyniki przedstawiają w formie tabel, wykresów. Na podstawie uzyskanych wyników przygotowują prezentację.

Analiza wyników badań posłuży do opracowania wniosków dotyczących bezpiecznego posługiwania się komputerem i jego oprogramowaniem, będzie także informacją dla rodziców na temat korzystania z urządzeń TIK ich dzieci.

Podsumowanie.

Reasumując: Eksplorowanie tematu badań społecznych podczas zajęć szkolnych umożliwia nauczanie w kontekście życia codziennego. Przybliżanie realizowanych treści w ten sposób daje szansę na ukazanie uczniom praktycznych zastosowań danego przedmiotu oraz udzielenia jednej z odpowiedzi na odwieczne uczniowskie pytanie negujące sens uczenia się: „Czy to mi się przyda (np. biologia) w życiu?”

Przydatne materiały:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

2. M. Szreder, Metody i techniki badań sondażowych, PWN, Warszawa 2004.

3. J. Lutyński, Metody badań społecznych. Wybrane zagadnienia, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2000.

4. K. Pietrasik-Kulińska, D. Szuba, Jak wykorzystać badania społeczne w edukacji matematycznej? <https://www.ore.edu.pl/>

Małgorzata Grońska, Aneta Klonowska, Teresa Truchan pełnią funkcję doradczy metodycznego MODN w Elku

Dorota Kozłowska

Przyszłość i teraźniejszość szkolnictwa zawodowego. Szkoła branżowa II stopnia

Kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego jest realizowane w szkołach ponadpodstawowych:

- branżowej szkole I stopnia,
- technikum,
- branżowej szkole II stopnia,
- szkole policealnej,
- na kwalifikacyjnych kursach zawodowych,
- na kursach umiejętności zawodowych.

Pierwsi absolwenci ukończą branżową szkołę I stopnia w roku szkolnym 2019/2020, w związku z tym, w następnym roku 2020/2021 nastąpi uruchomienie branżowej szkoły II stopnia. Będzie to pierwsza rekrutacja kandydatów.

Wprowadzenie dwuletniej branżowej szkoły II stopnia zapewni ciągłość kształcenia zawodowego w systemie szkolnym. Szkoła ta umożliwi absolwentom branżowej szkoły I stopnia kontynuację kształcenia. W branżowej szkole I stopnia kształcenie realizowane jest w zakresie jednej kwalifikacji. Po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia i zdaniu egzaminu z jednej kwalifikacji absolwent uzyska dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a także otrzyma wykształcenie zasadnicze branżowe. Kontynuowanie nauki sprawi, że możliwe będzie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe

w zawodzie nauczonym na poziomie technika oraz otrzymanie świadectwa dojrzałości. II stopień branżowej szkoły będzie funkcjonował w zawodach, które mają kontynuację na poziomie technika (załącznik nr 4). Po ukończeniu szkoły II stopnia i po zdaniu egzaminu z zakresu drugiej kwalifikacji, absolwent uzyska wykształcenie średnie branżowe oraz dyplom technika. Dodatkowym atutem będzie zachowanie ciągłości przygotowania do egzaminu maturalnego. Absolwent branżowej szkoły II stopnia będzie mógł przystąpić do egzaminu maturalnego, a po uzyskaniu świadectwa dojrzałości może kontynuować kształcenie na studiach wyższych.

Dorośli mogą kontynuować naukę w szkołach dla dorosłych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub potwierdzić poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w drodze egzaminów eksternistycznych.

Absolwenci branżowej szkoły I stopnia kształcący się w zawodach, którzy nie zdecydują się na naukę w branżowej szkole II stopnia, będą mogli podjąć pracę lub wybrać liceum ogólnokształcące dla dorosłych począwszy od II klasy oraz zdecydować się na kwalifikacyjne kursy zawodowe.

Nowymi elementami w funkcjonowaniu szkół zawodowych będzie konieczność uzyskania

opinii, ważnej przez pięć lat, Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie, zgodnie z potrzebami rynku pracy. Dotyczy to nowych zawodów – określonych w rozporządzeniu z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Czyli zawodów, które otrzymały nowe nazwy oraz nowe symbole cyfrowe.

Opinia nie będzie potrzebna przy otwieraniu oddziałów wielozawodowych w branżowej szkole I stopnia wyłącznie dla młodocianych pracowników. Wyjątkiem będzie także sytuacja kiedy będzie otwierana szkoła w zawodzie pomocniczym dla zawodu do którego jest przypisany zawód pomocniczy np. pracownik pomocniczy obsługi hotelowej i technik hotelarstwa. Opinia nie będzie także wymagana w przypadku szkół, które od roku szkolnego 2019/2020 kontynuują kształcenie w zawodach, których nazwa i symbol cyfrowy tego zawodu (określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego), są tożsame z nazwą i symbolem cyfrowym zawodu określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, w brzmieniu dotychczasowym.

Zakłada się również, że kształ-

cenie zawodowe będzie wspierane przez pracodawców, organizacje pracodawców i organizacje gospodarcze. Wymienione podmioty na wniosek rady pedagogicznej szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe lub na zaproszenie jej przewodniczącego mogą brać udział z głosem doradczym w zebraniach rady pedagogicznej. Ustawodawca zobowiązuje dyrektora szkoły do nawiązania współpracy z pracodawcą którego działalność jest związana z danym zawodem lub branżą. Porozumienie powinno obejmować co najmniej jeden cykl kształcenia w danym zawodzie i nastąpić przed wprowadzeniem nowego zawodu do kształcenia w szkole.

Współpraca z pracodawcą może polegać na:

- tworzeniu klas patronackich,
- przygotowywaniu propozycji programu nauczania dla zawodu przez pracodawcę,
- realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego,
- realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia

ciąg dalszy na str. 10

zawodowego.

Obowiązek nawiązania współpracy z pracodawcą w roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021 dotyczy szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach, a od roku szkolnego 2022/2023 będzie dotyczył wszystkich szkół prowadzących kształcenie zawodowe (oprócz branżowych szkół II stopnia).

Kształcenie ustawiczne będzie prowadzone w szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia, szkołach policealnych, a także w formach pozaszkolnych realizowanych przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego (CKZ). Szkoły będą mogły organizować:

- kursy umiejętności zawodowych (KUZ),
- turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników,
- i tak jak dotychczas – kwalifikacyjne kursy zawodowe (KKZ).

Powyższe formy będzie można prowadzić w zakresie zawodów, w których kształci szkoła, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła. Szkoły będą mogły pobierać opłaty za kształcenie na KUZ-ach (do tej pory taka możliwość dotyczyła tylko placówek).

Turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników są prowadzone przez CKZ oraz szkoły. Od 1 września 2019 r. za koordynację organizacji dokształcania teoretycznego uczniów – młodocianych pracowników – odpowiedzialny jest kurator oświaty.

Pracodawca zatrudniający młodocianych w celu przygotowania zawodowego odbywanego w formie nauki zawodu, kierujący ich na dokształcanie teoretyczne do branżowej szkoły I stopnia, musi ustalić z dyrektorem szkoły:

- zakres kształcenia zawodowego zapewnianego przez szkołę i pracodawcę, wynikający z programu nauczania zawodu;
- liczbę dni w tygodniu, w których zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawcy;
- sposób monitorowania przez każdą ze stron realizacji programu nauczania zawodu.

Powyższe ustalenia będą stanowiły załącznik do umowy o pracę zawieranej z młodocianym

pracownikiem.

Uczniowie branżowej szkoły I stopnia i technikum, w tym technikum 4-letniego, niebędący młodocianymi pracownikami, będą mogli w okresie nauki odbywać staże uczniowskie na podstawie umowy o staż zawartej pomiędzy pracodawcą przyjmującym ucznia na staż a uczniem lub rodzicami niepełnoletniego ucznia. Staż uczniowski będzie odpłatny lub nieodpłatny. W trakcie stażu, który będzie odbywał się w rzeczywistych warunkach pracy, uczeń będzie realizował wybrane zagadnienia z programu nauczania w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza lub wykraczające poza ten program. Zakres zagadnień realizowanych w czasie stażu będzie ustalany z dyrektorem szkoły. W przypadku, gdy staż obejmie wybrane zagadnienia z programu nauczania, dyrektor szkoły będzie mógł zwolnić ucznia z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części na podstawie zaświadczenia od pracodawcy. Okres odbytego stażu będzie się zaliczał do okresu zatrudnienia. Podstawę zaliczenia okresu odbytego stażu stanowić będzie zaświadczenie wydane przez podmiot przyjmujący na staż. Koszty świadczeń pieniężnych, które uczeń otrzyma podczas stażu, zostaną wliczone pracodawcy w koszty uzyskania przychodu.

Od 1 września 2019 r. wprowadzono obowiązek przystępowania uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe do egzaminu zawodowego przeprowadzanego przez okręgowe komisje egzaminacyjne albo do egzaminu czeladniczego przeprowadzanego przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych. Przystąpienie do egzaminu zawodowego ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie będzie warunkiem ukończenia szkoły lub promocji do następnej klasy.

Szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe będą mogły gromadzić na wydzielonym rachunku dochody uzyskiwane z prowadzonej w ramach kształcenia w danym zawodzie działalności usługowej. Celem jest umożliwienie gromadzenia dochodów uzyskiwanych w ramach praktycznego kształcenia zawodowego i sfinansowania z nich wydatków bieżących,

w szczególności kosztów pomocy dydaktycznych, sprzętu, materiałów na potrzeby szkoły lub placówki. Na tych wydzielonych rachunkach gromadzone będą też pieniądze z zapisów i darowizn na kształcenie zawodowe.

OGÓLNE CELE I ZADANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODACH SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO

(według rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego).

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe powinien legitymować się pełnymi kwalifikacjami zawodowymi, a także być przygotowany do uzyskania niezbędnych uprawnień zawodowych.

Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może również zaofiarować uczniowi przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. W szkole prowadzącej kształcenie zawodowe przygotowanie do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych, podobnie jak przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jest realizowane w wymiarze wynikającym z różnicy między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, określoną w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie szkolnictwa branżowego określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Zadania szkoły i innych podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami

zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Bliska współpraca szkół prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami stanowi istotny element nowoczesnego kształcenia, odpowiadającego potrzebom współczesnej gospodarki. Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe powinna realizować to kształcenie w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych, a także w centrach kształcenia zawodowego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego. W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, a tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy. W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki. Elastycznemu reagowaniu systemu kształcenia zawodowego na potrzeby rynku pracy, jego otwartości na uczenie się przez całe życie oraz mobilności edukacyjnej i zawodowej absolwentów ma służyć wyodrębnienie kwalifi-

kacji w poszczególnych zawodach szkolnictwa branżowego oraz stworzenie uczniom warunków do uzyskiwania dodatkowych umiejętności zawodowych, dodatkowych uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, pod koniec nauki w szkole.

Zawody szkolnictwa branżowego są określone w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, która stanowi usystematyzowany układ tabelaryczny obejmujący:

1) uporządkowane alfabetycznie branże oraz przyporządkowane do nich alfabetycznie zawody, z uwzględnieniem nazw oraz symboli cyfrowych zawodów ustalonych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy określonej przez ministra właściwego do spraw pracy;

2) poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) dla kwalifikacji pełnych, o których mowa w art. 8 pkt 3a, 4a, 5a i 7a ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.) (oznaczono cyfrą rzymską);

3) ministrów właściwych dla zawodów, na wnioski których wprowadzono te zawody do klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, wyznaczonych ze względu na odpowiedni dział administracji rządowej określony w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 762, z późn. zm.);

4) typy szkół ponadpodstawowych, w których może odbywać się kształcenie w danym zawodzie: trzyletnią branżową szkołę I stopnia (BS I), dwuletnią branżową szkołę II stopnia (BS II), pięcioletnie technikum (T) oraz szkołę policealną o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku (SP); typ szkoły ponadpodstawowej, w którym może odbywać się kształcenie w danym zawodzie, w przypadku branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia oraz technikum oznaczono znakiem „X”, a w przypadku szkoły policealnej wskazano cyfrą arabską długość okresu kształcenia w latach;

5) symbole i nazwy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie;

6) poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) dla kwalifikacji częściowych wyodrębnionych w zawodach (oznaczono cyfrą arabską);

7) możliwość prowadzenia kształcenia w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych (oznaczono znakiem „X”);

8) szczególne uwarunkowania związane z kształceniem w zawodzie lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w szczególności związane z formą kształcenia lub kształceniem osób niepełnosprawnych, wynikające z opisu zawodu zawartego we wnioskach ministrów właściwych dla zawodów.

Zawody szkolnictwa branżowego przyporządkowano do branż, uwzględniając specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres, w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych.

Branże uporządkowano według kolejności alfabetycznej:

- 1) branża audiowizualna (AUD);
- 2) branża budowlana (BUD);
- 3) branża ceramiczno-szklarska (CES);
- 4) branża chemiczna (CHM);
- 5) branża drzewno-meblarska (DRM);
- 6) branża ekonomiczno-administracyjna (EKA);
- 7) branża elektroenergetyczna (ELE);
- 8) branża elektroniczno-mechatroniczna (ELM);
- 9) branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK);
- 10) branża górniczo-wiertnicza (GIW);
- 11) branża handlowa (HAN);
- 12) branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT);
- 13) branża leśna (LES);
- 14) branża mechaniczna (MEC);
- 15) branża mechaniki precyzyjnej (MEP);
- 16) branża metalurgiczna (MTL);
- 17) branża motoryzacyjna (MOT);
- 18) branża ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO);
- 19) branża ogrodnicza (OGR);
- 20) branża opieki zdrowotnej (MED);
- 21) branża poligraficzna (PGF);
- 22) branża pomocy społecznej (SPO);
- 23) branża przemysłu mody (MOD);
- 24) branża rolno-hodowlana (ROL);
- 25) branża rybacka (RYB);
- 26) branża spedycyjno-logistyczna (SPL);
- 27) branża spożywcza (SPC);

28) branża teleinformatyczna (INF);

29) branża transportu drogowego (TDR);

30) branża transportu kolejowego (TKO);

31) branża transportu lotniczego (TLO);

32) branża transportu wodnego (TWO).

Zawody szkolnictwa branżowego określone w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego są zawodami jednokwalifikacyjnymi lub dwukwalifikacyjnymi. Zawody jednokwalifikacyjne są przede wszystkim zawodami nauczanyymi w branżowej szkole I stopnia. Wśród zawodów nauczanych w technikum dominują zawody dwukwalifikacyjne. W zawodach nauczanych w technikum pierwszą kwalifikacją jest w wielu przypadkach kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie nauczonym w branżowej szkole I stopnia, stanowiąca merytoryczną i programową podbudowę do uzyskiwania kolejnych – wyższych – kwalifikacji w innym zawodzie w ramach tej samej branży. W niektórych zawodach, dla których podbudowę merytoryczną i programową stanowi więcej niż jeden zawód nauczany w branżowej szkole I stopnia, przewidziano możliwość alternatywnego wyboru kwalifikacji stanowiących pierwszą kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie nauczonym na poziomie technika.

Kształcenie w branżowej szkole II stopnia odbywa się w zawodach, dla których przewidziano kształcenie w tym typie szkoły. Są to zawody nauczane na poziomie technika, które posiadają kwalifikację wspólną z kwalifikacją wyodrębnioną w zawodzie nauczonym w branżowej szkole I stopnia. W branżowej szkole II stopnia kształcenie jest prowadzone wyłącznie w tych zawodach, które stanowią kontynuację kształcenia w branżowej szkole I stopnia, ponieważ w zawodzie nauczonym w branżowej szkole I i II stopnia wyodrębniono wspólną pierwszą kwalifikację. W branżowej szkole II stopnia jest realizowana jedynie druga kwalifikacja częściowa wyodrębniona w danym zawodzie nauczonym na poziomie technika. Kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego, określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, jest prowadzone w oparciu o podstawy progra-

mu kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, opisane w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych. Zestaw oczekiwanych efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie jest podzielony na części efektów kształcenia określone w podstawach programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego jako „jednostki efektów kształcenia”, z których każda może być nauczana na kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w art. 4 pkt 35a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, chyba że w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie przewidziano możliwości prowadzenia kursów umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

W podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego wskazano jednostki efektów kształcenia obejmujące:

- 1) bezpieczeństwo i higienę pracy;
- 2) jednostki efektów kształcenia typowe dla danej kwalifikacji;
- 3) język obcy zawodowy;
- 4) kompetencje personalne i społeczne;
- 5) organizację pracy małych zespołów (wyłącznie dla zawodów nauczanych na poziomie technika).

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie oznaczono kodem składającym się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do branży, oraz kolejną liczbą o charakterze porządkowym. Jednostki efektów kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie oznaczono kodem właściwym dla kwalifikacji oraz kolejną liczbą o charakterze porządkowym.

Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego obejmuje również warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w tym wyposażenie i sprzęt niezbędne do jego realizacji, oraz minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie, a także przewiduje możliwość podnoszenia kwalifikacji w zawodzie w ramach danej branży.

Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe posiada lub zapewnia

dostęp do pomieszczeń dydaktycznych z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewniać osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych. Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego dotyczy zarówno uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, jak i słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych, którzy realizują kształcenie w danym zawodzie na odrębnych kursach dotyczących poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie. Działalność edukacyjna szkoły w zakresie kształcenia w danym zawodzie szkolnictwa branżowego jest określona w programie nauczania tego zawodu, dopuszczonym do użytku w szkole. Program nauczania zawodu realizowany w szkole uwzględnia wszystkie elementy podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, przy czym treści

nauczania wynikające z efektów kształcenia realizowanych w pierwszej kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie, które są tożsame z treściami nauczania wynikającymi z efektów kształcenia realizowanych w drugiej kwalifikacji wyodrębnionej w tym samym zawodzie, nie są powtarzane, z wyjątkiem efektów kształcenia dotyczących języka obcego zawodowego oraz kompetencji personalnych i społecznych, które powinny być dostosowane do zakresu drugiej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie. Program nauczania zawodu może również wykraczać poza treści nauczania ustalone dla danego zawodu w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego. Program nauczania jest opracowywany przez nauczyciela lub zespół nauczycieli kształcenia zawodowego, przy czym wskazane jest, aby był on opracowywany w konsultacji z pracodawcami lub organizacjami pracodawców. Szkoły i inne podmioty prowadzące kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego dokonują bieżącej oceny stopnia osiągnięcia przez uczących się

oczekiwanych efektów kształcenia oraz ich przygotowania do potwierdzania kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach. System egzaminów zawodowych umożliwia oddzielne potwierdzanie w toku kształcenia każdej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Akty prawne regulujące kształcenie zawodowe:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe.

2. Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Link do rozporządzenia:

<https://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=W-DU20190000991>

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15

lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.

5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Źródła:

<https://www.ore.edu.pl/2019/08/podstawa-programowa-ksztalcenia-w-zawodach-2019/>

<https://www.ckziu1.edu.pl/index.php/oferta-ksztalcenia/branzowa-szkola-ii-stopnia>

<https://www.ore.edu.pl/2017/02/informacje-dotyczace-szkolnictwa-branzowego/>

<https://www.ore.edu.pl/2019/08/podstawa-programowa-ksztalcenia-w-zawodach-2019/>

<https://www.monitorszkoly.pl/artykul/zmiany-w-szkolnictwie-branzowym>

Monika Majczyna

Europejski Dzień Języków. Po co i jak zorganizować to w szkole?

Każdego roku w Szkole Podstawowej nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Elku obchodzony jest Europejski Dzień Języków. To stosunkowo młode święto ustanowione przez Radę Europy oraz Unię Europejską po raz pierwszy obchodzone było w 2001r. i odniosło ogromny sukces budząc zainteresowanie milionów ludzi w całej Europie. Od tamtej pory 26 września nazywany jest Europejskim Dniem Języków i obchodzony jest corocznie.

Celami tego dnia są przede wszystkim podkreślenie znaczenia nauczania i uczenia się języków obcych. To również promowanie różnorodności kulturowej i językowej Europy, a także propagowanie nauczania się języków obcych przez całe życie. Mowa tu o nauczaniu w szkole jak i poza nią. To święto jest doskonałym sposobem do podkreślania i uświadamienia wszystkim jak wiele drzwi ogólnie rozumianego rozwoju i kariery otwiera znajomość języków obcych. Umiejętność posługiwania się językami obcymi zwiększa ludzkie możliwości komunikowania się, mobilność w celach zawodowych czy też dla własnych przyjemności. To właśnie globalizacja oraz różnorodność form działalności gospodarczej powodują, że coraz bardziej potrzebna jest znajomość języków obcych.

W Europejskim Dniu Języków może wziąć udział każdy. Działania mogą mieć charakter indywidualny, grupowy lub w ramach instytucji. Może zorganizować każdy kto szczerze popiera ideę tego wydarzenia i potrafi zachęcić innych do aktywnego w nim udziału.

Działania w ramach obchodów EDJ w Szkole Podstawowej nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Elku każdego roku są inne i na stałe

wpisały się do harmonogramu każdego roku szkolnego. Zaszczepienie zainteresowania do nauki języków obcych możliwe i potrzebne jest już we wczesnym etapie edukacyjnym, kiedy mali uczniowie stają na początku swojej drogi i przygody z uczeniem się języka obcego. Bardzo ważne jest świętowanie tego dnia również w kontekście uczniów powracających z zagranicy, których w naszej szkole jest z roku na rok co raz więcej. Są to uczniowie z Ukrainy, Włoch, Anglii i innych krajów europejskich, którzy tego dnia mogą szczególnie pochwalić się znajomością innego

języka europejskiego niż polski. Czują się wtedy docenieni, wyjątkowi i mogą zostać przykładem dla swoich kolegów i koleżanek.

Każdego roku staramy się, aby podejmowane działania były zróżnicowane i niepowtarzalne. Są to przeważnie eventy prowadzone w czasie lekcji lub przerw międzylekcyjnych. Pewnego razu uczniowie mieli za zadanie podać nazwę języka, w którym usłyszeli lub przeczytali wyrażenie „Dzień dobry”. Ponadto najmłodszy uczniowie szkoły mogli w formie zabawy ruchowej wziąć miłe słowo w innym języku europejskim. Były to w tłumaczeniu na

język polski np. „Miłego dnia!”, „Przybij piątkę!”, „Tak trzymaj!” czy „Całuski!” Podczas długiej przerwy zaś 4- osobowe zespoły z każdej klasy I-III miały za zadanie zapełnić farbami logo Europejskiego Dnia Języków wzorując się na oryginale.

Innego roku uczniowie podczas lekcji języka angielskiego brali udział w zabawie pt. „Ruletka” stworzonej w wykorzystaniem narzędzia Wordwall. Zadaniem uczniów było wirtualne zakręcenie kołem, na którym widniały pytania lub zadania dotyczące pochodzenia zapożyczeń w języku polskim. Pojawiały się też zagadki muzyczne, czyli uczniowie słuchali piosenki i musieli odgadnąć w jakim języku śpiewa artysta. Rozpoznawali także flagi państwowe różnych krajów europejskich.

czyli uczniowie słuchali piosenki i musieli odgadnąć w jakim języku śpiewa artysta. Rozpoznawali także flagi państwowe różnych krajów europejskich.

EDJ w klasie, czy też spektakularna impreza szkolna zawsze warto włożyć energię i czas w organizację tego święta. Gdy nauce towarzyszą emocje, radość i jak najczęstsze otwieranie okna na świat budujemy wraz z naszymi uczniami dobre, trwałe relacje oparte na pasji i zaangażowaniu.

Inny razem z kolei, do uczniów klas starszych skierowany został konkurs, który polegał na odczytywaniu kodów QR z zaszyfrowanymi w nich cytatami dotyczącymi znaczenia nauki języków obcych. Podczas jednej długiej przerwy uczniowie odszukiwali na terenie szkoły 10 kodów QR, za pomocą swoich smartfonów odczytywali je, a następnie nanosili odpowiednie informacje na karty odpowiedzi.

Uczniowie zawsze z wielkim optymizmem i zaangażowaniem biorą udział w każdym zaplanowanym działaniu. Dochodzą do bardzo mądrych wniosków odnośnie znaczenia nauki języków obcych, a wydarzenia zorganizowane tego dnia są motywujące do dalszej pracy na zajęciach języka obcego. Dlatego czy będą to kameralne obchody

Źródłem inspiracji w zorganizowaniu EDJ bezapelacyjne może być oficjalna strona Europejskiego Dnia Języków, która można odszukać pod adresem <https://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/pl-PL/Default.aspx>. Jest to strona na której znajdziemy wskazówki, pomysły oraz odpowiedzi w jaki sposób można uczcić ten dzień w szkole. Można również pobrać tam plakaty, logo oraz naklejki odnoszące się do Europejskiego Dnia Języków. Świątować ten wyjątkowy dzień może każdy, gdyż nie ma złych pomysłów! Warto pamiętać o wpisaniu wydarzenia do bazy danych, które pojawia się wraz z krótkim opisem na mapie Europy.

Krystyna Michałowska

CZYM ŻYJĄ UCZNIOWIE W PROSTKACH?

Wędrujący Filmoznawca w naszej szkole
„Film to nie jest matematyka. Każdy z nas ma inny gust.”

Dominika Ostalska

14 lutego 2020 roku do naszej szkoły zawitał „Wędrujący Filmoznawca”, czyli pani Marta Bartoszek. Sprawcą miłej niespodzianki była Filmo- teka Narodowa Instytut Audiowizualny z siedzibą w Warszawie. Pani Marta przeprowadziła warsztat zatytułowany „Od pomysłu do scenariusza”, w którym wzięli udział uczniowie z klas Vc i VII b.

Prowadząca pokazała, jak skutecznym narzędziem edukacyjnym - prowadzącym do działań aktywizujących uczniów - jest film. Dla uczest-

ników warsztatu była to nauka, ale też i zabawa. Podczas warsztatów nasi uczniowie zgłębiali wiedzę z obszaru filmu animowanego. Następnie pracowali nad jej wykorzystaniem poprzez tworzenie własnych storyboardów, czyli scenopisów obrazkowych.

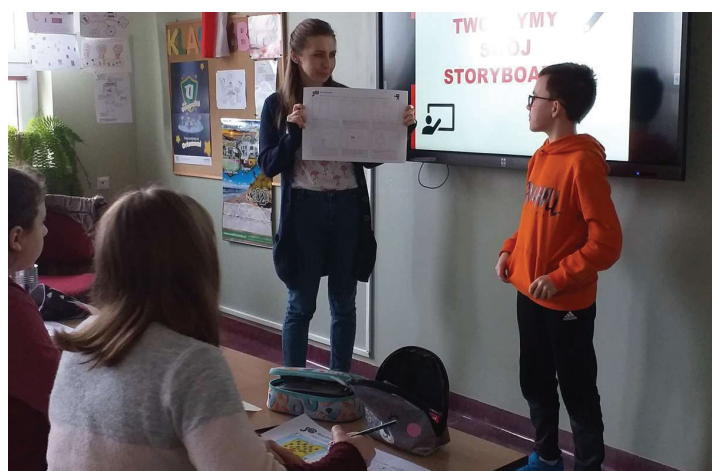
Kwintesencję ich doświadczeń warsztatowych stanowiła prezentacja prac na forum grupy warsztatowej.

Dzień Bezpieczeństwa Internetu 2020
„Uzależnienie staje się dla nas zastępczą tożsamością,

ciąg dalszy na str. 14

która uwalnia nas od konieczności poszukiwania naszej tożsamości prawdziwej.”

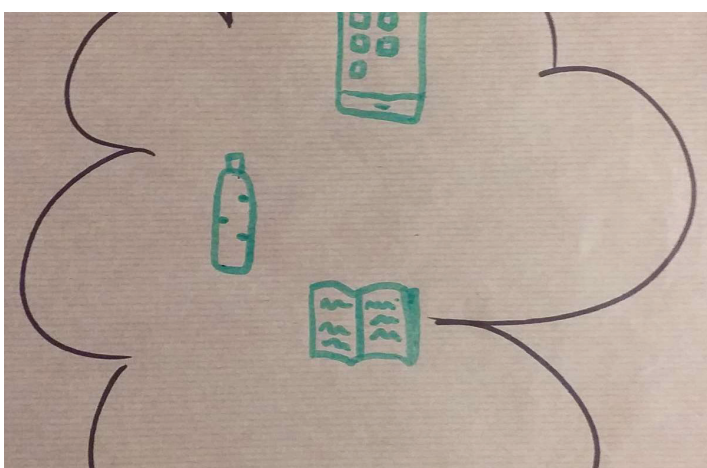
Wojciech Eichelberger

11 lutego 2020 roku obchodziliśmy – już po raz kolejny - Dzień Bezpiecznego Internetu. DBI jest świętem posiadającym międzynarodowy charakter. Tego dnia ludzie w 45 krajach na świecie przeprowadzają różnorodne działania mające podkreślić ogromną wagę oraz potrzebę bezpieczeństwa w Internecie.

W Polsce Dzień Bezpiecznego Internetu odbywa się za sprawą Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Rokrocznie w lutym podejmowane są całe cykle - mniejszych lub większych – działań, dzięki którym świadomość naszego społeczeństwa dotycząca bezpiecznego poruszania się w Internecie i korzystania z jego zasobów sukcesywnie rośnie - wzrasta. Zarówno dorośli, jak i młodzież oraz dzieci coraz bardziej świadomie przebywają na platformach społecznościowych i korzystają z ich dobrodziejstw.

W tym roku uczniowie klasy VI b postanowili, że nieco bliżej przyjrzą się fotograficznemu serwisowi społecznościowemu, jakim jest Instagram. W tym celu obejrzyli film pt. „Dziewczyna z Instagrama”, który ukazuje historię kariery Annegien z Holandii. Dziewczyna dzięki wykonanym przez siebie artystycznym zdjęciom ma wysokie notowania na popularnych portalach społecznościowych i jest niczym gwiazda. Również ponosi koszty swojego gwiazdorstwa.

Przed projekcją filmu wypowiedzieli się na temat sposobu i celu korzystania ze smartfonów. Wyniki badań przeprowadzonych przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową, a dotyczące doświadczeń dzieci i młodzieży w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej, nie wywarły na nich zbyt wielkiego wrażenia. Dzieląc się między sobą refleksjami na temat obejrzanego filmu, zwrócili uwagę na wykorzystanie w nim metody kamery subiektywnej. W związku z tym pojawiło się pytanie o celowość korzystania z takiej metody.

Późniejsza praca w grupach pokazała, co dla nich jest najważniejsze

i co zabraliby ze sobą na bezludną wyspę. Dyskusja na temat tego, co zyskujemy a co tracimy dzięki nowoczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej przeniosła się na zewnątrz sali lekcyjnej. Młodzi ludzie mają już na swoim koncie liczne w tym względzie doświadczenia, którymi chętnie dzielili się między sobą podczas długiej przerwy międzylekcyjnej.

Uczniowie klas 1-3 - przebywający tego dnia w świetlicy szkolnej - z wielką chęcią przyłączyli się do działań realizowanych przez klasę VI b. W chmurkach rysowali rzeczy, które - ich zdaniem - są na tyle niezbędne i ważne, że należy je zabrać ze sobą na bezludną wyspę.

Uczniowie klasy 6 b

Czyżby innowacja uczniów na zajęciach wyrównawczych z matematyki ?

"Innowacja polega na tym, że widząc to, co wszyscy inni, dostrzega się to, czego nikt nie zauważył."

Albert Szent-Györgyi

O tym, że można bawić się ucząc, nie ma potrzeby nikogo przekonywać. Sztuką natomiast jest uczyć wielu rzeczy i z jak najmniejszej ilości pomocy dydaktycznych przy tym korzystać. Innymi słowy, nie jest tak łatwo stworzyć rzecz taką, która nadaje się nie tylko do czegoś jednego. Nam się to udało i jesteśmy dumni z tego.

Wykonaliśmy trzy kartonowe graniastosłupy o nieco większych rozmiarach. Dwa sześciiany i jeden prostopadłościan o zbliżonych wymiarach. Okleiliśmy je wycinanką samoprzylepną tak, by były różnych kolorów. Na każdej ze ścianek dwóch sześcianów nakleiliśmy karteczki, a na karteczkach częściowo zamalowane figureczki. Prostopadłościan okleiliśmy znakami działań. W ten sposób stworzyliśmy pomoce dydaktyczne.

Co można z tak wykonanymi pomocami dydaktycznymi ćwiczyć czy wykonywać? Po pierwsze, wykonane graniastosłupy możemy użyć do dramy, jaką my sobie sami stworzymy, napiszemy i zagramy. Trójka lub

dwójka z nas może spokojnie ze sobą dyskutować, próbując przekonać siebie nawzajem lub najzwyczajniej własności brył zaprezentować. Po drugie, dwa sześciiany mogą stanowić doskonałe źródło ćwiczeń do odczytywania. Jaka część figury została lub nie została zamalowana? Po trzecie, możemy z ich wykorzystaniem napisać liczby, działania, wykonać je i podać rozwiązania.

Sami widzicie, że zastosowań jest wiele. Zaczniemy je wcielać w życie, nasi koledzy i koleżanki oraz nauczyciele!

Zanim przeszliśmy do "online" - podsumowanie III etapu

„Każdy człowiek jest jak księżyc.

Ma swoją drugą stronę której nikomu nie ukazuje.”

Mark Twain

ciąg dalszy na str. 16

IV edycja programu „Być jak Ignacy”, której organizatorem jest Fundacja PGNiG S.A. im. Ignacego Łukasiewicza, zaś patronem honorowym Minister Edukacji Narodowej, jakiś czas temu przekroczyła półmetek.

Trzecią postacią poznaną przez członków szkolnej grupy projektowej był naukowiec Mieczysław Bekker. Mało kto wie, że jego łązik Lunar Roving Vehicle uczestniczył w misjach Apollo 15, 16 i 17.

Uczniowie celem poznania życia oraz kariery zawodowej naszego

rodaka wykonali szereg zadań, które wymagały od nich mniejszego lub większego nakładu pracy. Ich wykonanie sprawiało im radość, dawało im poczucie zadowolenia z podjętych działań i poszerzało ich zakres wiedzy szkolnej.

Rozpoczęli od wykonania map myśli, czyli graficznego przedstawienia skojarzeń z wyrazami kosmos oraz księżyc. Następnie poznali budowę łązika księżycowego, by móc wyciąć i odpowiednio go złożyć w wersji papierowej. Z quizem o Mieczysławie Bekkerze poradzili sobie znakomicie. Wszystkie odpowiedzi, jakich udzielili, były poprawne.

Poznali kilka znaczących postaci i ważnych dat z zakresu historii badań kosmosu.

Rozegrali między sobą kosmiczny wyścig na wzór rywalizacji pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a ZSRR. Przenieśli się – co prawda tylko na jakiś czas – myślami do nieba, by zrelaksować się. Nakręcili filmik, w którym przywitali się z wymyślanymi mieszkańcami księżyca.

List adresowany do pozaziemskiej cywilizacji okazał się dla nich wielkim wyzwaniem. Postanowili, że będzie to list, w którym w miejsce treści wstawiony zostanie rysunek przedstawiający jedno z najczęściej stosowanych warzyw, czyli ziemniaka.

List zaopatrzyli w dopisek PROSTKEN. Słowne starcie przedstawicieli dwóch przeciwstawnych grup: zwolenników badania kosmosu oraz zwolenników skupienia się na problemach Ziemi, nie przyniosło oczekiwanego rozwiązania. Argumenty obu grup były równie zasadne. Nie zabrakło zabaw. Jedną z nich była zabawa pt. „Co by było, gdyby kosmita?”, która pozwalała kształcić wyobraźnię naszych uczniów.

Członkowie grupy projektowej swoją pracę na III etapie projektu opisali w sposób następujący:

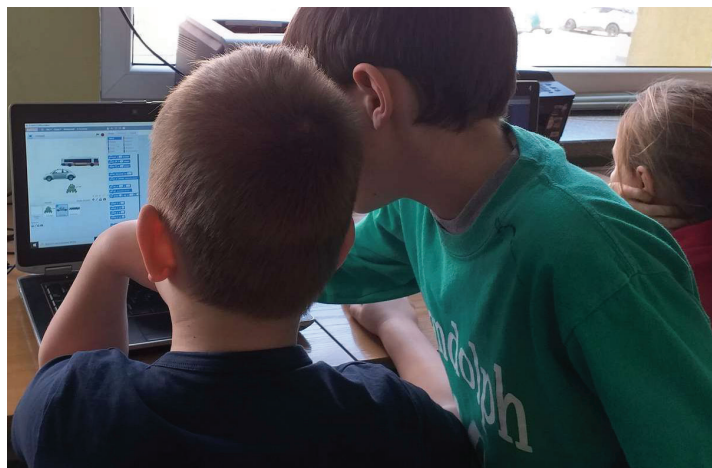
Księżycowy łązik złożony
Wyścig badań rozegrany
Mapa myśli stworzona
Nasza wiedza sprawdzona
Debata oksfordzka odbyta
List plastyczny z napisem
PROSTKEN
Do innych cywilizacji
i kwita!
Lot na Księżyc wykonany
Zabawa i niebiański relaks
Szkoda ale za mamą!
Co jeszcze przed nami?
Część czwarta
którą wyglądamy!

Uczniowie klasy 6 b

**Godzina wychowawcza „online”
„Każdy artysta zaczynał kiedyś jako amator”.**

Ralph Waldo Emerson

Zaczęliśmy od obejrzenia - online - filmu Teresy Czepiec pt. "Superjednostka" opowiadającego o katowickim bloku mieszkalnym zaprojektowanym według modernistycznej idei maszyn do mieszkania autorstwa francuskiego architekta Le Corbusiera. Dla tych, którzy z różnych względów (np. technicznych) nie obejrzeli tego filmu, udostępniona

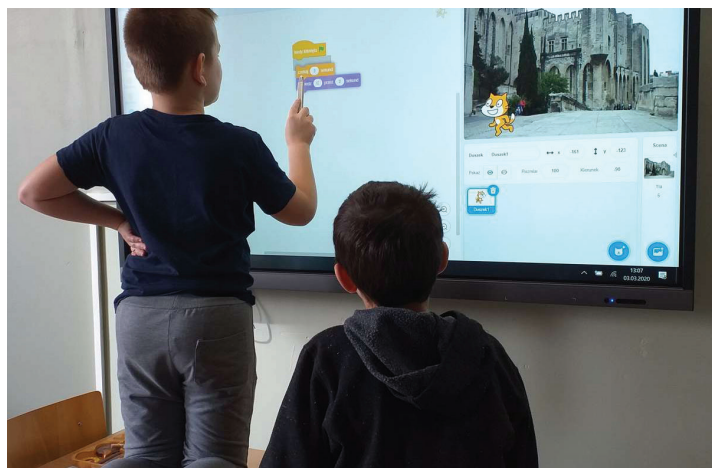

została notatka autorki filmu o jego bohaterach. Następnie wykonaliśmy ćwiczenie, w którym należało odpowiedzieć na pytanie: Jeżeli wybrany przez Ciebie budynek potrafiłby pisać, to do kogo, w jakiej formie i o czym będzie chciał napisać? Padły różne odpowiedzi, przytoczmy niektóre z nich:

„Gdyby wybrany przeze mnie budynek umiał pisać, to napisałby list. Zwróciłby się on do mieszkańców tej budowli. List pochwaliłby lub pouczyłby ludzi zamieszkujących go.”

„Jeśli budynek umiałby mówić, poradziłby mieszkańcom, aby DOBRZE wykorzystali swoje życie i spędzili je jak najlepiej.”

„Dom jakby umiał pisać, to napisałby list do ludzi. Zapraszając ich do siebie na zakupy, na spotkania kawiarniane oraz na wieczorne bale w jego wnętrzach.”

Kolejnym naszym krokiem było zebranie zdjęć ciekawych, intrygujących domów, konstrukcji budowlanych mogących być wstępem do jakiejś opowieści. Udało nam zebrać sporą liczbę zdjęć, z których wybraliśmy jedno, tj. przedstawiające dom postawiony „do góry nogami”.

Wybrane przez nas zdjęcie stało się inspiracją do napisania krótkiej (bądź długiej) historii domu znajdującego się na zdjęciu. Oto niektóre z nich:

„Pewnego dnia - idąc – w trakcie spaceru natknąłem się na bardzo dziwnie wyglądający dom. Ten dom wyglądał inaczej niż wszystkie inne domy. Postanowiłem zapukać do drzwi i zapytać mieszkańców, dlaczego

go stoi on do góry nogami. Jak się wkrótce okazało, nikt nie zapraszał do środka, dom był głuchy i niezamieszany przez nikogo. Postanowiłem jednak wejść i rozejrzeć się. W środku wszystko, ale to wszystko, było – jak na zewnątrz - do góry nogami. Sufit był podłogą, a podłoga sufitem. Nad głową miałem ogromny stół z krzesłami i miałem wrażenie, że zaraz na mnie spadnie. Pomyślałem sobie: „Nie chciałbym mieszkać w takim domu”. Byłem w tym domu zaledwie kilka chwil, gdy nagle zakręciło mi się w głowie. Wyszedłem i zrobiło mi się od razu lepiej.”

„W Warszawie za Starym Miastem zbudowano nietypowy dom. Stoi on na dachu, odwrócony do góry nogami. Do środka wchodzi się przez okna. Z góry zwisają meble, a okna są na wysokości kolan. Ludzie są bardzo zaskoczeni takim widokiem, dziwi ich fakt, że coś takiego istnieje. Na początku, wchodząc do niego, czuje się lęk i strach, ma się

wrażenie, że spadnie coś zaraz na głowę. Kilka lat temu znalazła się rodzina, która z wielką chęcią zdecydowała się tam zamieszkać. Dużo osób odwodziło jej członków od tego pomysłu, tłumacząc im, że będą mieli wielkie trudności z przemieszczaniem się i prowadzeniem normal-

nego trybu życia. Dla nich nie miało to żadnego znaczenia, jak będzie wyglądało ich życie w tym domu. Czuli się wyróżnieni wiedząc, że będą mogli żyć inaczej niż znane im rodziny. Obecnie są zadowoleni i dumni z tak podjętej decyzji. Mieszkając w tym domu, są naprawdę szczęśliwi.”

Naszą pracę w tym temacie zakończyła odpowiedź na pytanie: Co to znaczy obserwować rzeczywistość bez uprzedzeń i stereotypów? Jak zawsze odpowiedzi bywają różne. Może przytoczymy jedną z nich:

„Obserwować rzeczywistość bez uprzedzeń to znaczy, abyśmy nie zastanawiali się, jak coś nam wyjdzie. Powinniśmy mówić sobie, że będzie najlepiej, że wszystko się uda.”

Zawody algorytmiczne w Centrum Mistrzostwa Informatycznego

„Ten, kto przeniósł górę, zaczął od małych kamyczków.”

Przysłowie chińskie

ciąg dalszy na str. 18

Organizatorem zawodów jest Politechnika Łódzka oraz Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica w Krakowie, Politechnika Wrocławska, Politechnika Warszawska i Politechnika Gdańska. Celem głównym jest rozwój umiejętności pracy w zespole.

Zawody algorytmiczne odbywają się na dwóch etapach: lokalnym i regionalnym. Na każdym z dwóch etapów uczestnicy otrzymują do rozwiązania od 5 do 10 zadań, w tym jedno w języku angielskim. Uczest-

nikami zawodów mogą być jedynie uczniowie objęci projektem CMI. W zależności od wieku i poziomu zaawansowania przydzielani są do jednej z trzech kategorii: „Skrzaty”, „Gnomy” i „Gremliny”.

Sześciu uczestników naszego koła informatycznego działającego w ramach projektu CMI zostało podzielonych na dwa zespoły trzysobowe. Oba zespoły wzięły udział w zawodach algorytmicznych w kategorii

„Skrzaty”. Etap lokalny odbył się w terminie 9 marca do 10 kwietnia 2020. Zobaczmy jak wyglądały ich przygotowania do zawodów.

Na początkowe programowanie – mBot z nami zostanie!

„Nauka to pokarm dla rozumu.”

Lew Tołstoj

Dzięki udziałowi w ogólnopolskim projekcie grantowym Centrum Mistrzostwa Informatycznego otrzymaliśmy trzy roboty edukacyjne – mBoty.

Są to roboty przeznaczone do nauki programowania i wprowadzania w świat robotów. Zajęcia pozalekcyjne w ramach koła informatycznego z wykorzystaniem mBotów były dla ich uczestników atrakcyjne, wciągające i satysfakcjonujące.

Szczególne zainteresowanie wykazały dziewczęta, które z wielkim zacięciem składały mBota.

Jak wyglądało spotkanie i jak przebiegała praca przy składaniu mBotów, zobaczcie sami.

Im chciało się zrobić coś więcej

„Sukces wydaje się być w dużej mierze kwestią wytrwania, gdy inni rezygnują.”

W. Feather

Zdalne nauczanie narzuca nam pewne ograniczenia, ale nie stanowi żadnej przeszkody ku temu, aby wykonać dodatkową pracę. Wiedzą o tym uczniowie klas czwartych i piątych, którzy wykonali prace plastyczne z historii. Wstawionymi przez siebie pracami wypełnili kartkę strony internetowej - padlet.

Tematem dodatkowej pracy uczniów klas czwartych był „Średniowieczny rycerz i średniowieczny zamek”.

Dodatkowym zadaniem uczniów klas piątych było wykonanie pracy ukazującej średniowieczną budowlę.

Warto podkreślić fakt, iż niektórzy uczniowie wykonali dwie, a nawet trzy prace. Zobaczmy, jak wyglądają niektóre z nich.

Krokus 2020

„Jest wiele powodów, aby poznawać Holocaust i o nim nauczać, ale chyba najważniejszym jest niedopuszczenie do tego, żeby się powtórzył.”

Ronald H. Balson

Projekt Krokus to działanie zainicjowane przez Fundację Holocaust and Education Trust Ireland i koordynowane przez Żydowskie Muzeum Galicja. Jego głównym celem jest upamiętnienie dziecięcych ofiar Holocaustu – półtora miliona żydowskich dzieci oraz tysiące dzieci innych narodowości zamordowanych w czasie Holocaustu.

Jesienią do naszej szkoły dotarła przesyłka zawierająca blisko dwadzieścia cebulek krokusów. Uczniowie klasy 6b wraz z wychowawcą posadzili te cebulki. Posadzonym kwiatom nadali imiona żydowskich dzieci poprzez wetknięcie w ziemię wykałaczek zaopatrzonych w imienne karteczki. Każdy jeden kwiatek miał być symbolem małego życia. Wspólne sadzenie cebulek krokusów było nietypową lekcją historii, podczas której uczniowie zetknęli się z tematyką Holocaustu, m.in.

poprzez poznanie żydowskich imion.

W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu odbyła się lekcja historii w systemie „online”. Jej tematem przewodnim było życie podczas II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych losów dzieci pochodzenia żydowskiego. Dla uczniów zetknięcie się z tematyką Holokaustu było wielkim przeżyciem. Są świadomi tego, do czego prowadzą: dyskryminacja,

uprzedzenie i nietolerancja.

W pierwszych dniach wiosny krokusy zakwitły. Są wyrazem naszej pamięci o dzieciach zamordowanych w czasie Holokaustu. Kolor krokusów przypomina żółte gwiazdy Dawida, które Żydzi zmuszeni byli nosić w wielu okupowanych przez nazistowskie Niemcy krajach. W okupowanej Polsce Żydom nakazywano nosić białe opaski z niebieską gwiazdą Dawida.

Uczniowie klas IV - VI dołączyli do akcji, wykonując dowolną techniką krokusy i wstawiając je na padleta. Zobaczcie, jak wyglądają ich prace.

Link poniżej:

https://padlet.com/michalowskakrystyna944/piwdkyvkod6ivm2c?fbclid=IwAR3iICvP1OcDGBwMyiOHds7sMtuqe9j6lx3UKrR1nQZ_

JlynJrG4MjD4ncs

Projekt był realizowany w naszej szkole po raz pierwszy.

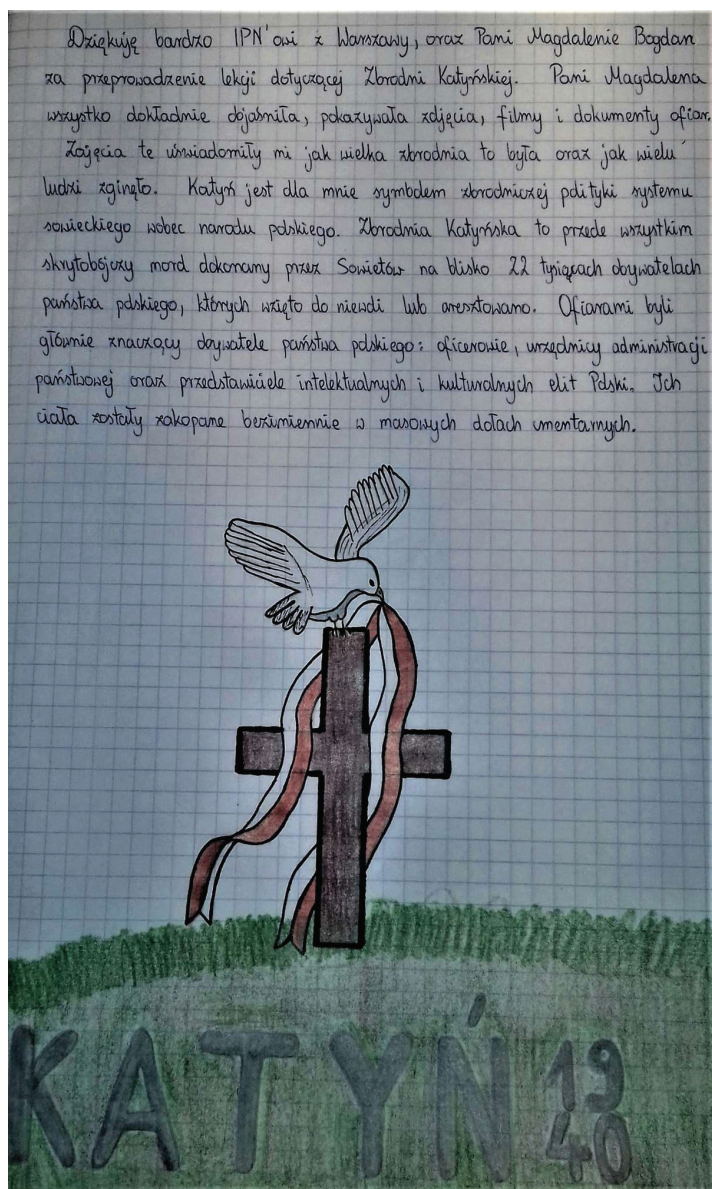
Finisz przed nami!

„Jeżeli zależy ci na osiągnięciu poważnych, bardzo istotnych wyników, musisz zaakceptować okazjonalne drobne potknięcia.”

Timothy Ferriss

W nieco odmienionych warunkach dobiega końca udział naszej szkoły w IV edycji programu „Być jak Ignacy”. Dla przypomnienia dodajmy, że organizatorem programu jest Fundacja PGNiG S.A. im. Ignacego Łukasiewicza, zaś patronem honorowym Minister Edukacji Narodowej.

Członkowie grupy projektowej poznali sylwetki czterech wybitnych

polskich naukowców i wynalazców minionych czasów. Pierwszą z nich była sylwetka Stanisławy Adamowiczowej – lekarki i specjalistki zdrowia publicznego. Jako drugą poznali sylwetkę Jana Czocharalskiego – wybitnego człowieka i wielkiego uczonego. Trzecią sylwetką była sylwetka naukowca Mieczysława Bekkera. Ostatnią – czwartą – sylwetka światowej sławy pianisty i wynalazcy, Józefa Hofmanna.

Wynalazca z duszą artysty – tak o Józefie Hoffmannie mówimy; motorówka, spinacz biurowy, wycieraczki samochodowe oraz wiele innych rzeczy, których używamy, niewiele wiedząc o nich i o ich twórcy. Na swoim przykładzie J. Hofmann pokazał, że nauka i muzyka nawzajem się uzupełniają. Nie ma trudnych i niewykonalnych rzeczy, jeżeli ma się chęć, umiejętność spojrzenia w przyszłość oraz dostrzegania wad i zalet.

Członkowie koła po raz pierwszy zetknęli się z metodą Design Thinking. Iście zjawiskowym okazał się śpiew waleń. Natomiast niezwykle ciekawym i zajmującym doświadczeniem było zbudowanie własnego instrumentu muzycznego – banjo.

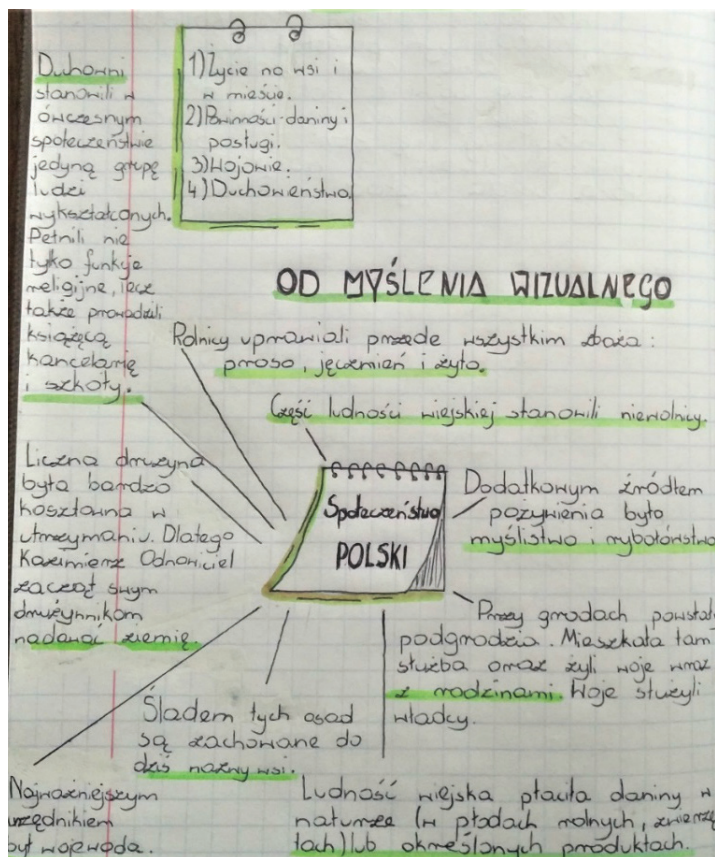
Poznanie świata muzyki i eksperymentowanie dało im znacznie więcej niż samo oglądanie. Dziś dobrze wiedzą, że stoi przed nimi życiowe zadanie: zdobyć odpowiednie wykształcenie oraz zadbać o to, by nie zniszczyć tego, co nam zostało przez wcześniejsze pokolenia przekazane.

Swoją pracę w końcowym etapie programu przedstawili pisząc:

ZNACIE PANA JÓZEFA HOFMANNA
MY TAK I FONOGRAF RZECZ NAM ZNANA
NA RÓŻNE SPOSOBY ŚPIEWU WALEŃ
DŹWIĘKÓW INSTRUMENTÓW SŁUCHAMY
EKSPERYMENTUJEMY I DOŚWIADCZAMY

ciąg dalszy na str. 20

WŁASNY INSTRUMENT BANJO
POMYŚL NA PRACĘ KONKURSOWĄ MAMY
ALE DZIŚ NIE ZDRADZAMY!

Lekcja historii online
„O pewnym brzasku w katyńskim lasku
Strzelali do nas Sowieci...”
Jacek Kaczmarski „Ballada Katyńska”

Kwiecień – Miesiąc Pamięci Narodowej – jest miesiącem, w którym przypominamy ważne wydarzenia z historii Polski. Oddajemy hołd tym, którzy bohatercko walczyli o wolność i niepodległość naszego kraju oraz ofiarom wielu tragedii, w tym i mordów.

W tym roku obchodzimy 80. rocznicę Zbrodni Katyńskiej, mordu dokonanego na około 22 tysiącach Polaków, ludobójstwa, które przez lata trzymane było w tajemnicy przez władze radzieckie.

W związku z tą rocznicą Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki – przygotował lekcję online z historii za pośrednictwem platformy ZOOM. Uczniowie klas szóstych mieli możliwość uczestniczenia w lekcji poświęconej Zbrodni Katyńskiej, którą zorganizował IPN, a przeprowadzili jego pracownicy. Czego dowiedzieli się podczas tej lekcji?

Oto, co powiedzieli: „Zbrodnię Katyńską uważam za jeden z najgorszych mordów dokonanych na ludziach. Twierdzę, że powinniśmy pamiętać o niej tak długo, jak tylko możemy, oraz mówić o niej nowym pokoleniom. Owa zbrodnia uświadomiła mi, jak wielkie zło ludzie potrafią wyrządzić innym, tylko po to, aby osiągnąć cel własny.” Jakub

„To, że zamordowano tylu polskich uczonych, inteligencji, lekarzy, dało nam jako narodowi ogromną stratę. Gdyby ci ludzie żyli, na pewno nasz kraj byłby lepszy, bardziej rozwinięty.” Albert

„Jest to straszna zbrodnia, w której zginęły tysiące lub nawet dziesiątki tysięcy Polaków. Nie wyobrażam sobie, jak Rosjanie mogli strzelać w tył głowy tylu osobom, którzy nawet im nic nie zrobili. Trzeba pamiętać o ludziach, którzy walczyli o wolną Polskę.” Dominik

„Wydarzenie to wydawało mi się bardzo tragiczne ze względu na to, że żołnierze nie wiedzieli, jakie plany mają wobec nich rosyjscy strażnicy. Lekcja uświadomiła mi, w jaki sposób żyli ludzie uwięzieni

w obozach.” Konrad

„Mogłam przeczytać zapiski tych ludzi. Dowiedziałam się również, że próbę zatajenia prawdy o mordzie katyńskim zniweczyła armia niemiecka po zaatakowaniu ZSRR.” Patrycja

„Wiem teraz, że Zbrodnia Katyńska to mord dokonany przez Sowieków na blisko 22 tysiącach obywateli państwa polskiego, których wzięto do niewoli lub aresztowano. Ofiarami byli głównie znaczący obywatele kraju, np. oficerowie Wojska Polskiego czy ludzie ogólnie wykształceni.” Marika

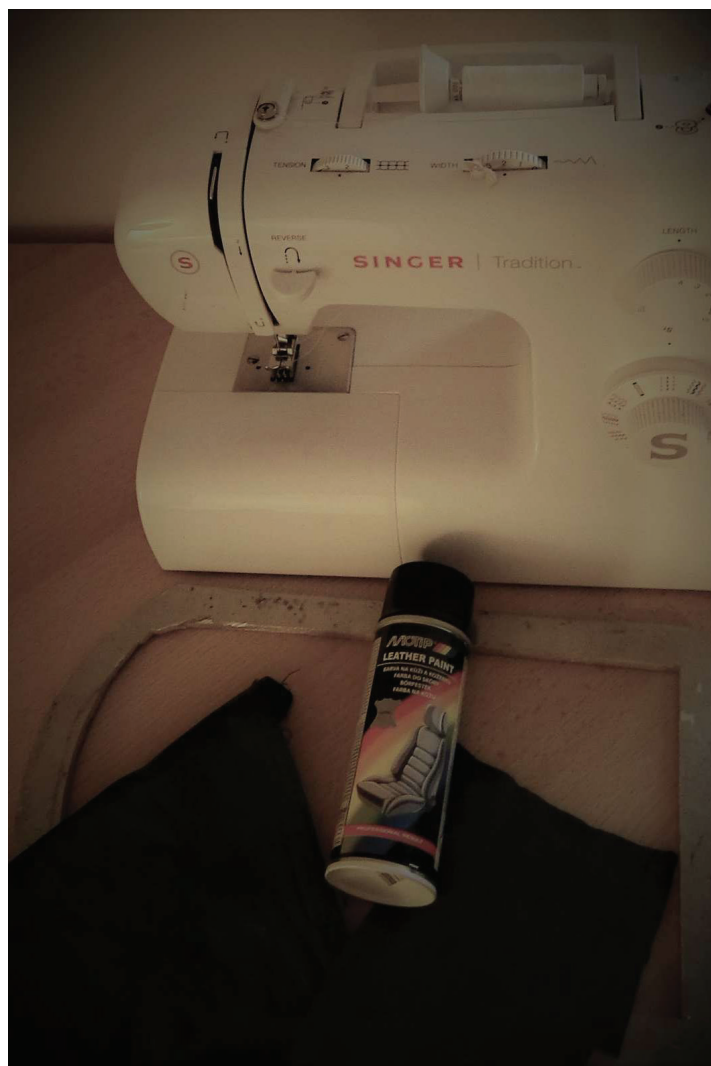
„Prowadząca poruszyła temat II wojny światowej i jakie wydarzenia się z tym wiązały. Mówiła też o zbrodni dokonanej na polskich oficerach w Katyniu, która była przygnębiająca i zarazem smutna.” Paweł

„Z tej lekcji dowiedziałem się, ile osób zginęło, kto zginął i w jakich okolicznościach. To spotkanie uświadomiło mi to, w jaki nieludzki sposób można potraktować drugiego człowieka. Mam nadzieję, że takie wydarzenie już się nigdy nie powtórzy.” Sebastian

Udział w ww. lekcji zainspirował naszych szóstkłasiaków do tworzenia dialogów oraz wykonywania prac plastycznych.

„Wszyscy siedzieli cicho jak myszy pod miotłą. Nikt nie miał ochoty się odzywać, byli zmartwieni. Przed sekundą wsiedli do pojazdu, który zawieźć ich miał... No właśnie, gdzie?

- Bądźcie dobrej myśli. - ktoś postanowił zagać rozmowę.
- Nie wiemy, gdzie jedziemy, jak więc mamy być dobrej myśli?
- Postarajcie się. Przecież... Co, jeśli wracamy do domu?
- Właśnie, co jeśli niedługo zobaczymy naszą rodzinę? - odezwał się ktoś inny.
- Tego nie wiecie... - szepnął ktoś z końca pojazdu. - Równie dobrze mogą nas tu wszystkich pozabijać.
- Jeśli będziecie takimi pesymistami, to najprędzej wpadniemy w jakiś rów i nie będzie czasu się nad tym zastanawiać.
- Nikt tu nie jest pesymistą, wystarczy trzeźwo myśleć. Najlepsz

rzecz, jaka nam się może przytrafić, to bycie bliżej domu.

- On ma rację. Myślicie, że ot tak pozwolą nam wrócić?
- Mam taką nadzieję...
- Nadzieja matką głupich, mój drogi.
- Ja tylko chcę przeżyć, jak każdy tutaj. Nie odbieraj mi ostatnich marzeń.

Dyskusje przecinało powietrze, zacięte głosy stawały się coraz

głośniejsze. Aż wreszcie ujrzeli światło wpadające do pojazdu przez małą szparę w drzwiach.

- Smoleński! Kłaudia
- „(W obozie przejściowym.)
- Dowódca: - Panowie, zapewniam was, że za rok będziemy nasze położenie wspominać z uśmiechem na ustach.
- (Sowieci zabierają oficerów z cel i umieszczają ich w karetkach więziennych. W jednej z karetek wywiązał się dialog.)
- Oficer 1: - Jak myślisz, dokąd nas zabierają?
- Oficer 2: - Nie wiem. Pewnie do jakiegoś innego obozu, a tamten przejściowy będzie dla nowych jeńców.
- (Oficer 1 próbuje wyrzeć przez małe okienko karetki.) Oficer 1: - Zdaje mi się, że jedziemy do lasu. - Hmm... Roboty przymusowe?
- Oficer 2: - Wykończą nas... Boże, co z nami będzie...?
- Oficer 1: - Nie przejmuj się. Bądźmy dobrej myśli.
- (Karetka więzienna dojeżdża na miejsce. Słychać strzały. Sowieci zabierają Oficera 1.)
- Oficer 1: - Żegnaj, towarzyszu broni.
- Oficer 2 (przez łzy, prawie płacząc): - Ojciec Nasz, któryś jest w niebie...
- (Po chwili Sowieci przychodzą po niego.)” Wiktor

Być jak Ignacy 2020

„Prawdziwy patriotyzm nie tylko polega na tym, ażeby kochać jakąś idealną ojczyznę, ale - ażeby kochać, badać i pracować dla realnych składników tej ojczyzny, którymi są ziemia, społeczeństwo, ludzie i wszelkie ich bogactwa.”
Bolesław Prus

Przez około pół roku grupa uczniów z naszej szkoły – podobnie jak ponad tysiąc innych zespołów z całej Polski – systematycznie wykonywała zadania na zaliczenie każdego z czterech etapów tegorocznej edycji programu „Być jak Ignacy”.

Na koniec zaprojektowała i wykonała pracę konkursową – bagażnik motocyklowy.

23 czerwca 2020 r. o godz. 10.00 na stronie programu „Być jak Ignacy” (linki poniżej) odbyła się uroczysta gala, podczas której wręczono nagrody - tytuł Naukowej Szkoły Ignacego - dla 16 placówek i ogłoszono zdobywcę tytułu Szkoły Roku 2019.

Znaleźliśmy się co prawda jedynie w szóstce nominowanych do nagrody z województwa warmińsko-mazurskiego, możemy to jednak uznać za dość wysokie wyróżnienie w skali kraju. Mądrzejsi o nowe pomysły i doświadczenia powtórnie staniemy do rywalizacji z innymi zespołami w przyszłym roku szkolnym.

<https://www.facebook.com/bycjakignacy/>

<https://www.facebook.com/bycjakignacy/videos/193892761980403/>

Nauczyciel z Prostek laureatem konkursu „Ich służba trwa”

„Gdyby ...”

Gdyby tak w naszej mocy było
Żeby się coś nigdy nie zdarzyło
Wiele rodzin by się nie smuciło
Szczęśliwie w powojennej Polsce żyło
Należyłoby szacunkiem się cieszyło
Pracując dla dobra kraju aż miło
Spróbujmy jednak tym razem
Zmienić historię osób, bieg zdarzeń
Przekonajmy się co by było
Gdyby w Katyniu to się nie wydarzyło

16 czerwca 2020 r. podane zostały do publicznej wiadomości wyniki konkursu „Ich służba trwa”. Organizatorem konkursu było Biuro Edukacji Narodowej IPN z Warszawy. Koordynatorami konkursu z ramienia biura

byli: początkowo Olga Tumińska, później Mateusz Marek.

Powodem do zorganizowania konkursu „Ich służba trwa” były obcho-

ciąg dalszy na str. 22

WYDAWCA: Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku

ADRES: ul. Gen. Wł. Sikorskiego 5A, 19-300 Elk TEL./FAX 087 621-10-71

REDAKTOR NACZELNY: dr Ryszard Skawiński, tel. 087 621-10-71, www.modn.elk.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

dy 80 rocznicy zbrodni katyńskiej – zamordowania przez NKWD polskich jeńców wojennych. W konkursie wzięli udział nauczyciele, edukatorzy oraz pasjonaci historii. Ich zadaniem było przygotowanie i przeprowadzenie autorskiego projektu pokazującego, jak wielką stratę poniosło państwo polskie w wyniku zbrodni dokonanej przez sowiecką policję polityczną NKWD na obywatelach Polski w 1940 r.

Lista laureatów konkursu „Ich służba trwa” jest dostępna na stronie (link poniżej) <https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/konkursy-i-projekty/ich-sluzba-trwa-konkurs/101508,Wyniki-konkursu-Ich-sluzba-trwa.html>

Jestem dumna z tego, że znalazłam się w tak zaszczytnym gronie laureatów ww. konkursu. Mam nadzieję, że młodzież zechce podążać moim śladem, odnosząc sukcesy i zbierając laury w przeróżnych konkursach. Jednocześnie boleję nad tym, iż z powodu pandemii wirusa Covid-19 zagraniczny wyjazd edukacyjny, który miał być nagrodą dla laureatów konkursu, się nie odbędzie.

Mind mapping czyli mapowanie myśli „Stumilowa podróż zaczyna się od jednego małego kroku.”

Lao-Tse

Ten szczególny rodzaj sporządzania notatek w formie graficznej znany jest bardziej jako „mapa mentalna” lub zwyczajnie „mapa myśli”. Okazał się on dla mnie i dla moich uczniów - w szczególności podczas zdalnego nauczania - niezwykle cennym i bardzo skutecznym sposobem nauki. Głównie za sprawą tego, że mapa myśli jest skutecznym narzędziem pracy ułatwiającym proces zdobywania wiedzy przez uczniów. Innym pozytywnym aspektem jej stosowania jest znacznie większa efektywność pracy uczniów w porównaniu z efektywnością ich pracy przy wykorzystaniu tradycyjnych metod.

Stworzenie mapy myśli wymaga od ucznia przede wszystkim zrozumienia treści, następnie ich przetworzenia – przemyślenia i wyrażenia własnymi słowami. Jej budowanie jest więc doskonałą okazją do kształcenia umiejętności kreatywnego myślenia ucznia. Struktura, jaką uczeń stworzy, ułatwi mu kojarzenie faktów oraz ich zapamiętywanie.

Czy znacie lepszy sposób na robienie notatek?

Lepszy niż mapa myśli, zastanówcie się tu i teraz

Sposób, który wielkim i uczonym się przytrafił

Mam jawnie jako zbiór wybranych myśli teraz

Zapamiętywanie czyni znacznie prostszym

Naukę przyjemniejszą i przez to bardziej łatwą
Daje przegląd najważniejszych wydarzeń i ludzi
Sprawiając, że do aktywnego działania pobudzi
Warto podkreślić, że sprzyja twórczemu myśleniu
Więszemu rozumieniu i głębszemu przemyśleniu
Sprawi to, że pracę znacznie szybciej wykonamy
Gdyż tutaj kontrolę nad swoimi myślami mamy
Tworzymy ją przy użyciu słów własnych, kluczowych
Mniej, łatwiej je zapamiętać, same wchodzą do głowy
Jeżeli na ten moment wątpliwość wam doskwiera
Przejrzyjcie nasze prace ...
I jakie jest wasze zdanie teraz?

100 rocznica Bitwy Warszawskiej

„Matka Boża dała Mu złamać hordy bolszewickie w dzień Swego Wniebowzięcia.”

Maksymilian Maria Kolbe

Rok 2020 obfituje w szereg wydarzeń o różnorodnym charakterze.

Jednym z nich są obchody 100 rocznicy Bitwy Warszawskiej, określane mianem „Cudu nad Wisłą”. Bitwy, która przesądziła o losach Europy Zachodniej, bitwy, która zajmuje 18 miejsce w rankingu najważniejszych bitew świata.

Uroczymie świętujemy rocznicę bitwy w sierpniu, lecz podstawową wiedzę o Bitwie Warszawskiej powinniśmy zdobywać ciągle. Takie było zdanie uczniów klas 4-6 naszej szkoły, którzy wzięli udział w lekcji historii online na zoomie, poprowadzonej przez pracownika IPN z Warszawy. Jak przebiegała walka o granice odradzającego się państwa polskiego? Jak odszyfrować lub zaszyfrować hasło? Kim był Ignacy Skorupka? Jaka jest wymowa obrazu Jerzego Kossaka „Cud nad Wisłą”? Na te i na

wiele innych pytań uczniowie znają już odpowiedzi.

Uczniowie klas czwartych i piątych wykonali prace plastyczne, z których załączamy dwie.

Lata 80. XX wieku w Polsce **„Wiedzę możemy zdobywać od innych,** **ale mądrości musimy nauczyć się sami”** **Adam Mickiewicz**

Jak wyglądała PRL-owska rzeczywistość Polski lat 80?

Niektórzy z nas doskonale pamiętają tamte czasy. Inni zachowali w swojej pamięci jedynie mgliste, na dodatek pojedyncze obrazy z tamtych lat. Są też i tacy, którzy tych czasów nie znają wcale. Na przykład uczniowie, zwłaszcza szkół podstawowych. I to z myślą o nich powstał scenariusz lekcji „Nie ma cwaniaka nad dziecko z trzepaka – lata 80 XX wieku w Polsce”.

Nasi uczniowie z klas IV i V uczestniczyli w lekcji historii online na zoomie, przeprowadzonej w oparciu o ww. scenariusz. Osobą prowadzącą zajęcia był pracownik IPN z Warszawy.

Załączone prace pokazują, jaki obraz Polski lat 80 pozostawiła ta lekcja w pamięci młodych ludzi – jej uczestników.

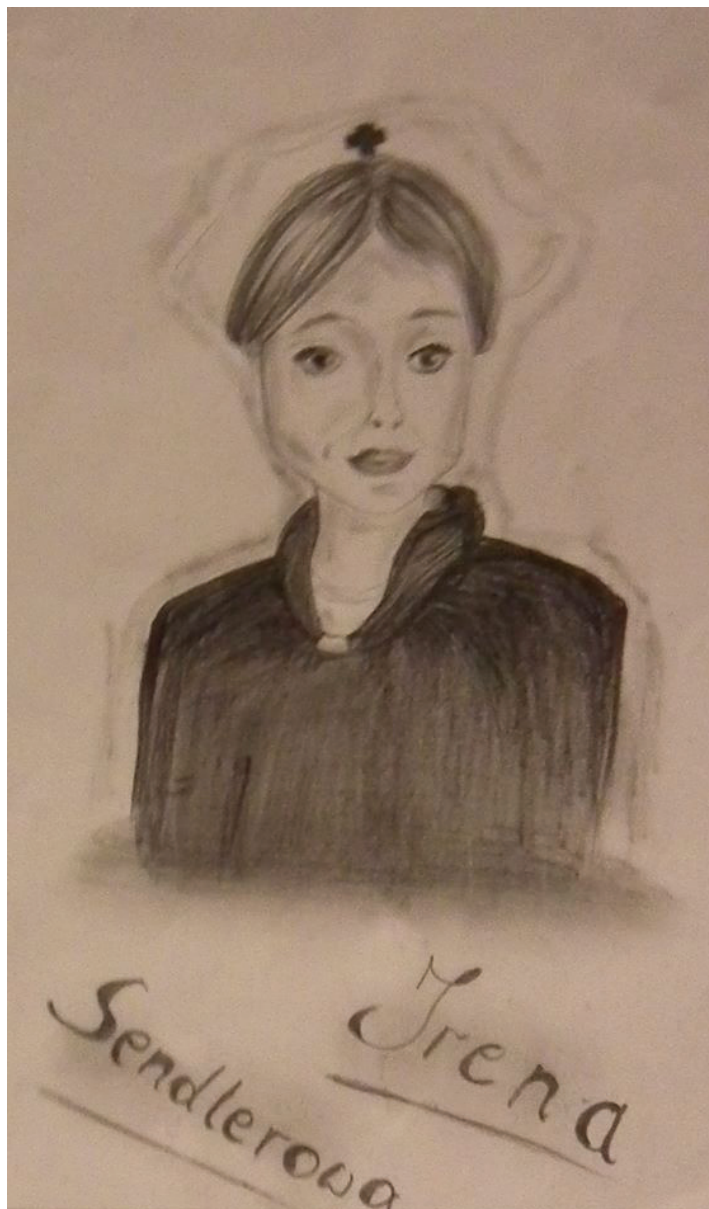
Wirtualny spacer po wystawie

**„Każdy ma w życiu swoje powołanie, właściwą misję.
 Dlatego nikogo nie można zastąpić ani też powtórzyć niczyjego życia.”**
Victor Frankl

Uczniowie klas szóstych uczestniczyli w lekcji historii online na zoomie, w czasie której odbyli wirtualny spacer po wystawie „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga”.

Kim był Samuel Willenberg? Był to więzień Treblinki, któremu udało się uciec i szczęśliwie doczekać końca wojny. Tuż przed ucieczką otrzymał od współwięźnia - prof. Meringa - zadanie, które zawierało te słowa: „Ty musisz stąd uciec, aby opowiedzieć światu, coś tutaj widział i co jeszcze zobaczysz. To będzie Twoje zadanie.”

Realizował je, pisząc książki, które dawały świadectwo temu, co widział, będąc w niemieckim obozie zagłady. Na wykonanie kilkunastu rzeźb przedstawiających dramatyczne sceny, których sam był świad-

kiem, zdecydował się, mając 70 lat. Każda rzeźba przybliży nam dramat konkretnych osób, które miały swoje życie, marzenia i swoją historię.

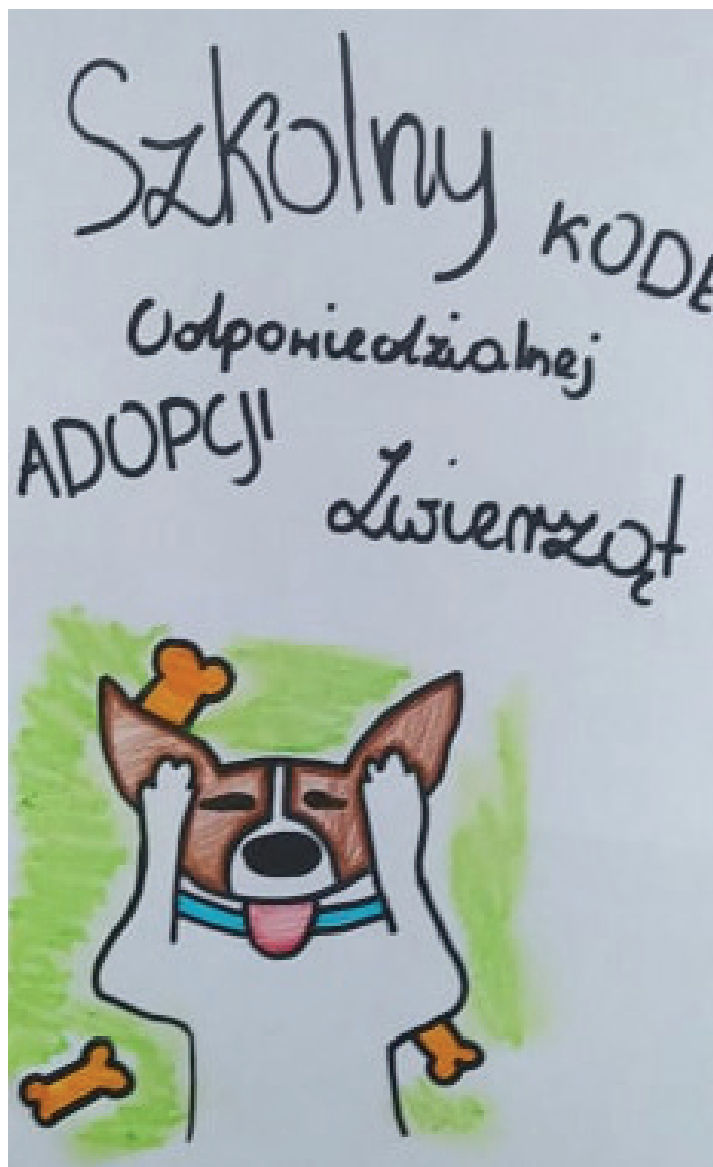
Załączone zdjęcie przedstawia pracę wykonaną przez ucznia. Wirtualna wystawa „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga” dostępna jest pod linkiem:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=7&v=NrGxJOW-j2Ao&feature=emb_logo

Dla mnie bohaterem jest ...

**„Bohaterowie nie umierają.
 Żyją wiecznie w sercach i umysłach tych, którzy podążają ich śladem.”**
Emily Potter

ciąg dalszy na str. 24

Obejrzenie animowanego filmu pt. „Niezwyciężeni”, pokazującego walkę Polaków o wolność od pierwszego dnia II wojny światowej aż do upadku komunizmu w Europie w 1989, stało się punktem wyjścia do rozmowy o polskich bohaterach narodowych.

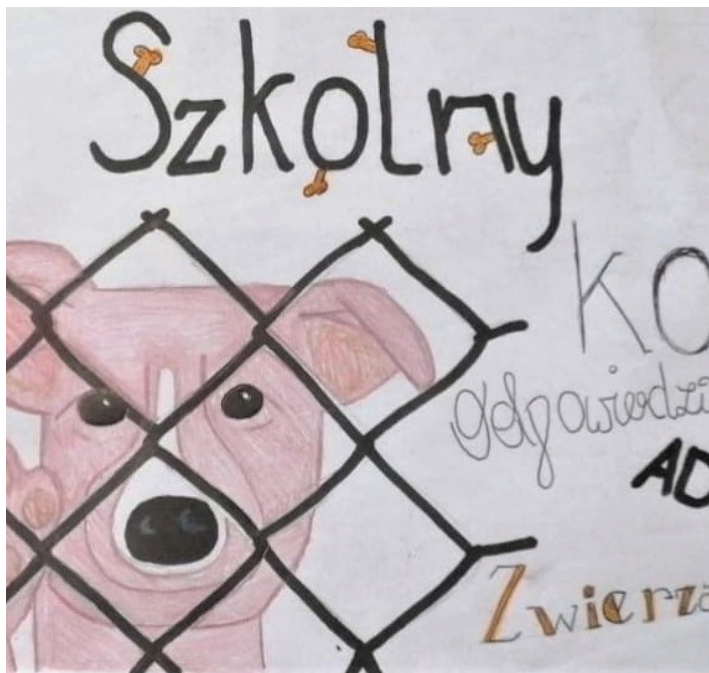
Jak się okazało, dla ogromnej większości uczniów klas 5-6 naszej szko-

ły bohaterem jest ten, który nie ustaje w swoich zmaganiach o wolność kraju i godne życie jego mieszkańców. Poza tym angażuje się w bezinteresowną pomoc tym, którzy jej potrzebują. Próbuje także przebić mur obojętności tych, którzy z racji zajmowania wysokich stanowisk państwowych, mogą zdziałać wiele. Takimi bohaterami są Józef Piłsudski, Witold Pilecki, Irena Sendler czy Jan Karski. To oni - zdaniem uczniów - kształtowali dzieje Polski i kierowali się wartościami moralnymi, takimi jak: poświęcenie, odpowiedzialność i odwaga.

Film „Niezwyciężeni” można obejrzeć klikając w poniższy link. https://www.youtube.com/watch?v=M7MSG4Q-4as&feature=emb_rel_pause

Klasowy kodeks odpowiedzialnej adopcji zwierząt

„Do serca przytul psa
Weź na kolana kota ...”

Jan Kaczmarek (fragment piosenki)

Pandemia sprawiła, że znaleźliśmy się w nowej rzeczywistości. Zamknięci w swoich domach dużo czasu spędzaliśmy przed komputerem. Byliśmy tym jednak zmęczeni, gdyż nawet kontakty towarzyskie odbywały się tą samą drogą. Izolacja od reszty społeczeństwa oraz brak bezpośredniego kontaktu z kolegami i koleżankami, to sprawiło, że zaczęliśmy doceniać obecność przy nas zwierząt. Cała ta sytuacja uświadomiła nam, jak ważną rolę w naszym życiu odgrywają nasze zwierzęta. Postanowiliśmy, na jednej z ostatnich w tym roku szkolnym godzin wychowawczych, dokonać wyboru zwierzęcia dla naszej klasy. Na jego temat wypowiedzieliśmy się w ankiecie. Jej wyniki jednoznacznie wskazują na to, że powinno ono być: duże i młode, pokryte sierścią i o czterech łapach, głośne i szybko poruszające się, udomowione, żywiołowe i towarzyskie, dzienne i rodzime. Chcielibyśmy od takiego zwierzęcia posłuszeństwa, przywiązania i akceptacji. Naszym zdaniem moglibyśmy od niego nauczyć się: odpowiedzialności, bezwarunkowej miłości i zaufania. Czego oczekujemy? Otóż, nasze oczekiwania to: przyjaźń, radość i miłość.

Po wybraniu klasowego zwierzęcia przyszła pora na tworzenie kodeksu odpowiedzialnej adopcji zwierząt.

Znalazły się w nim, min. punkty mówiące o tym, żeby z naszej strony:

1. Być odpowiedzialnym właścicielem zwierzęcia.
2. Nie krzywdzić swojego zwierzątka ani innych zwierząt.
3. Zapewnić swojemu zwierzęciu odpowiednie warunki.
4. Nie porzucać swojego zwierzątka.
5. Nie traktować swojego zwierzątka jako źródła zarobkowania, ale jako przyjaciela.

Paweł Iwanowski

Motywowanie i inspirowanie nauczycieli w szkole

Motywowanie w szkole

Motywowanie jako jedna z funkcji zarządzania jest szczególnie ważne w szkole. Grupa zawodowa nauczycieli jest dość trudna do zarządzania. Nauczyciele, w pewnym uproszczeniu, charakteryzują się następującymi cechami:

- Grupa zawodowa wykształcona w wysokim stopniu. Nauczyciele w zakresie kwalifikacji ukończyli studia magisterskie i licencjackie, a niekiedy studia podyplomowe i doktoranckie. Wysokie wykształcenie powoduje, że często trudno przekonać pracownika do stosowania określonych sposobów działania.
- Nauczyciele mają nadrzędną pozycję w pracy z uczniami. Występują w pozycji specjalisty, eksperta. To powoduje, że dyrektor niebędący specjalistą z przedmiotu nauczanego przez nauczyciela ma trudną sytuację w zarządzaniu takim nauczycielem.
- Starsi nauczyciele często mają ugruntowane przekonania dotyczące swojej pracy. „Przez dwadzieścia lat tak uczyłem i było dobrze. Dlaczego teraz mam coś zmieniać?” – można usłyszeć z ust nauczyciela. W takiej sytuacji dyrektorowi trudno przekonać nauczyciela do zmiany jego zachowań.
- Nauczyciele jako grupa zawodowa posiadają dość wysoką pozycję społeczną i są często stawiani za wzór. Zawód nauczyciela jest zawodem zaufania publicznego. Taka pozycja nauczyciela może powodować trudności w przekonaniu go do określonych racji.

Niełatwo zatem dyrektorowi szkoły dobrać metody i narzędzia motywowania odpowiednie do efektywnej pracy. Należy tu zwrócić uwagę na fakt, że efektywna praca nauczycieli służy także dyrektorowi jako osobie zarządzającej szkołą i realizującą założone cele. Praca ta służy też nauczycielom w zakresie ich rozwoju oraz uczniom – głównemu podmiotowi pracy szkoły. Rolą dyrektora jest zatem takie zarządzanie, aby te trzy elementy złączył w jedną spójną całość.

Proces motywowania nauczycieli powinien być traktowany bardzo szeroko, całościowo i zawierać wiele narzędzi. Józef Penc wskazuje następujące czynności procesu motywacyjnego do dyspozycji dyrektora/kierownika:

- rozpoznanie kwalifikacji, predyspozycji, zamiłowań, potrzeb i aspiracji pracowników, aby lepiej dobrać i dostosować pracę do oczekiwań zatrudnionych,
- wszechstronne informowanie, a także organizowanie pracy, aby zapewnić maksimum świadomego uczestnictwa i zaangażowania pracowników, rozumienie współzależności ich pracy z pracą kolegów, z wymaganiami odbiorców i otoczenia,
- wyznaczanie zadań i miar ich wykonania w sposób umożliwiający samokontrolę postępu, jak i uwzględnienie wkładu pracy przy ustalaniu wynagrodzeń,
- ustalanie płac podstawowych, a także ruchomej części płacy zależnej od dodatkowego wkładu pracy i inwencji,

- okresowe oceny pracowników w celu dokonania korekt w ich wykorzystaniu, sterowaniu ich rozwojem itp.,
- uruchomienie gry bodźców poza-płacowych, w tym kształtowanie korzystnych stosunków międzyludzkich.

Dyrektor szkoły ma wiele sposobów motywowania nauczycieli. Pierwszym z nich jest system płac. Wynagrodzenie pełni funkcje motywacyjną – jest głównym pieniężnym aktywatorem. Bez niego nie byłoby pracowników. Tu możliwości dyrektora są raczej ograniczone. W szkole stawki płac i jej składniki są ustalane na poziomie Ministerstwa Edukacji Narodowej i zależą od stopnia awansu zawodowego, wymiaru etatu, stażu pracy, poziomu wykształcenia. Taki system premiuje raczej zdobywanie wyższych stopni awansu i wyższego wykształcenia niż stawianie sobie nowych wyzwań zawodowych.

Dyrektor szkoły w zakresie wynagrodzenia może korzystać z następujących narzędzi:

- dodatkowego wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe – są one konsekwencją przyznawania tych godzin; Dyrektor zatem raczej przyznaje godziny ponadwymiarowe niż to wynagrodzenie,
- dodatek motywacyjny – stawki tego dodatku są bardzo różne i są ustalane w regulaminie zatwierdzanym przez organ prowadzący szkołę,
- nagrody dyrektora szkoły – przyznawane z okazji Dnia Edukacji Narodowej wyróżniającym się nauczycielom.

Czy motywowanie finansowe jest skuteczne w pracy szkoły? Sądzę, że raczej jego oddziaływanie jest niewielkie. Za wspaniałą pracę nauczyciela dyrektor nie może przyznać mu podwyżki, bo jest ona uzależniona od innych czynników, wysokość dodatków do wynagrodzenia jest ograniczona, a nagroda przyznawana jest co kilka lat. Zgodnie w przedstawionymi teoriami motywacji, np. teorią sprawiedliwości Adamsa, wyższe wynagrodzenie, nawet uzyskane w procesie awansu zawodowego nauczyciela, niekoniecznie skutkuje lepszą pracą, bo nauczyciel może stwierdzić, że wreszcie jest opłacany sprawiedliwie. System płac w polskich szkołach zakłada także identyczne płace (w podstawowym zakresie) dla nauczycieli, niezależnie od efektów pracy. Pomimo tych wad motywatory płacowe stanowią proste i bezpośrednie możliwości wpływania na pracę nauczyciela.

W zakresie pozapłacowych czynników motywacji dyrektor szkoły może stosować zróżnicowane narzędzia:

- Przydzielanie dodatkowych zadań, jak na przykład opieka nad samorządem szkolnym, prowadzenie kroniki szkolnej, prowadzenie strony internetowej. Takie zadania dają asumpt do wykorzystania kompetencji nauczyciela oraz do możliwości wykazania się.
- Wzbogacanie pracy, na przykład wykonanie ewaluacji pracy szkoły w zadanym obszarze, opracowanie diagnozy uczniów „na wejściu”, wykonanie zadań w zakresie EWD, wdrożenie programu zarządzania talentami w szkole. Zadania takie należy powierzać nauczycielom o wysokich kwalifikacjach, dłuższym stażu pracy i potrzebie rozwoju osobistego.
- Tworzenie zespołów pracy i kierowanie nimi,

- na przykład zespołów oddziałowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawców, które realizują wspólne zadania na rzecz szkoły i uczniów. Praca w takich zespołach daje możliwości nauczycielom o silnej potrzebie afiliacji (teoria Davida McClellanda).
- Cykliczne powierzanie zadań, na przykład wychowawstwo klasy, opieka nad stażystą. Tu można zastosować teorię wzmocnień B. F. Skinnera, gdzie powierzenie takiej funkcji może być czynnikiem wzmacniającym.

System motywowania

System motywacyjny to układ wzajemnie powiązanych instrumentów oddziaływania pracowników, mających doprowadzić do wzrostu efektywności pracy i integracji celów indywidualnych z celami przedsiębiorstwa. Stworzenie dobrego systemu motywacyjnego w szkole jest niezwykle trudne. Dobry system motywacyjny powinien przynosić korzyści zarówno nauczycielom, czyli faktycznie pobudzać ich do lepszej pracy i pozwalać na rozwój, a drugiej stronie służyć realizacji celów szkoły, czyli podnosić jakość kształcenia.

Aby motywowanie było skuteczne, powinno być zgodne z zasadami:

- indywidualizacja, czyli traktowanie każdego pracownika w indywidualny sposób, biorący pod uwagę jego kompetencje i zakres obowiązków;
- konkretność, czyli stosowanie jednolitych i jasnych kryteriów wobec wszystkich nauczycieli, nagrody i kary powinny być adekwatne do czynów;
- systematyczność, czyli stałe, cykliczne odnoszenie się do pracy nauczyciela;
- kompleksowość, czyli stosowanie szerokiej gamy różnorodnych bodźców oddziałujących na pracowników; można tu wskazać czynniki motywacji pozytywnej i negatywnej oraz wewnętrznej i zewnętrznej,
- naukowość, czyli ciągłe doskonalenie metod motywowania poprzez pogłębianie wiedzy w zakresie metodologii motywowania oraz poznawania pracowników i bodźców, jakie na nich oddziałują.

Jak przedstawiłem wcześniej, dyrektor szkoły posiada ograniczone możliwości wykorzystania narzędzi motywacji zarówno z powodu ograniczonych motywatorów płacowych, jak i „trudnego” środowiska nauczycieli. Umiejętność motywowania nauczycieli przez dyrektora polega na tym, by zarządzanie było procesem skutecznych działań. Lista skutecznych bodźców, które może stosować dyrektor szkoły wobec swoich nauczycieli, to:

1. Dziękuj za każdą dobrze wykonaną pracę – osobiście lub pisemnie. Rób to chętnie, często i z szacunkiem.
2. Miej czas na spotkania i wysłuchanie pracowników. Poświęć im tyle czasu, ile potrzebują. Możesz udzielić pomocy w załatwieniu ważnej dla pracownika sprawy osobistej.
3. Staraj się, aby twoje stanowisko pracy było otwarte, pełne zaufania i przyjazne.
4. Popieraj nowe pomysły i inicjatywę.
5. Przekazuj informacje o nowych produktach,

strategiach, o tym, kiedy firma może zarobić, a kiedy stracić.

6. Pozwól pracownikom w podejmowaniu decyzji, szczególnie tych, które ich dotyczą.
7. Spraw, aby pracownicy czuli się związani z tym, co robią i ze środowiskiem pracy. Zawsze możesz zgodzić się na krótkotrwałe zwolnienie z pracy poza formalnym urlopem lub wyrazić zgodę na tzw. zastępstwo koleżeńskie.
8. Buduj partnerskie związki z każdym pracownikiem, poprzez, na przykład, złożenie życzeń z okazji imienin, urodzin, jubileuszu i innych ważnych wydarzeń w życiu osobistym.
9. Daj ludziom szanse rozwoju i zdobycia nowych umiejętności. Wy tłumacz, jakie korzyści mogą mieć z osiągnięcia własnych celów w kontekście celów organizacji.
10. Celebryzuj sukces firmy, wydziału i poszczególnych pracowników. Poświęcaj czas na spotkania integrujące zespół.

Szkoły to miejsca, gdzie ludzie pracują dla ludzi, stąd ważny jest odpowiedni system motywowania, aby służył zarówno dyrektorowi/szkole, nauczycielom i uczniom.

Motywowanie i inspirowanie – podobieństwa i różnice

Jak napisałem wcześniej, motywowanie to pobudzanie do działania, zarówno wewnętrzne i zewnętrzne oraz pozytywne i negatywne. Czym zatem jest inspirowanie? Jak podaje „Słownik języka polskiego”, inspirować oznacza „wywierać wpływ, natchnąć, pobudzać do działania, zwłaszcza twórczego”, inspirować się oznacza „czerpać skądś natchnienie, pomysł, koncepcję”. Zatem można określić podobieństwa i różnice, opisując te dwa pojęcia.

Tab. 1. Motywowanie i inspirowanie – podobieństwa i różnice.

Motywowanie	Inspirowanie
Cel: wzbudzenie lub zaprzestanie działania.	Cel: uzyskanie pomysłu, idei.
Oparte na racjonalności.	Oparte na emocjach.
Stosuje się konkretne narzędzia.	Stosuje się wpływ, natchnienie
Efektom będzie zachowanie ludzi.	Efekt nie zawsze jest określony. Inspiracja może doprowadzić do różnych celów.
Oparta na zasadzie bodziec – działanie, brak bodźca – brak działania.	Oparta na długofalowym procesie. Działanie po zainspirowaniu może trwać bardzo długo.

Tab. 1. Opracowanie własne.

Jak pokazałem w Tab. 1., inspirowanie to raczej dawanie wzoru i przykładu innym, którzy dążą do celu i budują sukces. Zatem inspirując należy opierać się na sukcesach i osiągnięciach swoich oraz osób podawanych za wzór. Także można opierać się na ideach. Inspirujące może być osoba, dokonanie, wydarzenie. Ważny jest sposób inspiracji – pozytywny i dający siłę. Może zdarzyć się, że niektóre osoby nie zdają sobie sprawy ze swego talentu i inspiracja może wzbudzić w nich siłę do działania. Inspirować należy mądrze. Nie można wskazywać kierunków działania osobom, które nie są w stanie nimi pójść. Realna i trzeźwa ocena umiejętności drugiej osoby jest bardzo ważna, w przeciwnym przypadku taka inspiracja może negatywnie

płynąć na drugą osobę. Zatem inspiracja to zapalanie ognia do działania.

Inspirowanie nauczycieli

Rola dyrektora szkoły w inspirowaniu nauczycieli jest bardzo ważna. Nauczyciele jako grupa zawodowa są grupą trudną do zarządzania w sposób instrumentalny, zatem rola dyrektora przenosi się bardziej na inspirowanie oraz wyzwalamie energii w innych ludziach. Jedną w umiejętności takiego dyrektora jest również dostosowanie metod zarządzania do potrzeb swoich pracowników. Skuteczność w zarządzaniu przez dyrektora zależy w dużej mierze od tego, czy dana osoba potrafi stworzyć warunki, które zachęcą członków podlegającego mu zespołu do angażowania się we wspólne osiągnięcie celów. Dyrektor inspirujący objawia się tym, że próbuje on zarażać swoich nauczycieli własnymi wizjami dotyczącymi przyszłości oraz dodaje siły przy realizacji celów zespołowych. Dyrektor, kreując efektywne wizje, cechuje się umiejętnościami kreatywnego i wszechstronnego myślenia, a także nie boi się podejmować ryzyko. Inspirujący dyrektor ma dar przekonywania nauczycieli, skupia ich uwagę i tworzy grupę swoich zwolenników, którzy akceptują i rozumieją jego wizję, zabiegając o jej wcielenie.

Oto jedna z propozycji sposobów inspirowania nauczycieli:

- Tworzenie korzystnej atmosfery w radzie pedagogicznej, co powinno sprzyjać identyfikacji nauczycieli ze szkołą.
- Doskonalenia wewnątrzszkolne i wyzwalamie chęci zdobywania coraz to nowych doświadczeń.
- Uczynienie nauczyciela współodpowiedzialnym za ważne zadania szkoły.
- Uświadomienie potrzeby dwuzawodowości.
- Wyszukiwanie i proponowanie atrakcyjnych form doskonalenia.
- Stworzenie atmosfery „zdrowej rywalizacji” z dyrektorem jako „sternikiem” na czele tego procesu.
- Podawanie pozytywnych przykładów.
- Tworzenie atmosfery uznania wobec działań osób podejmujących doskonalenie.
- Własny przykład – konieczność „dorównania” dyrektorowi często stanowi czynnik motywujący.
- Polecenie – nakaz z motywacją pozytywną.
- Dostęp do pomocy naukowych i sprzętu.
- Czynniki motywujące o charakterze administracyjnym typu: nagrody, dodatki motywacyjne do wynagrodzenia, zwroty kosztów delegacji czy pokrycie finansowe różnych form szkolenia..

Myślę, że te propozycje zaowocują wspaniałą pracą nauczycieli.

Cele, możliwości i narzędzia inspirowania nauczycieli

Celów inspirowania możemy szukać w trzech obszarach funkcjonowania szkoły;

- Szkoła i jej cele w zakresie funkcji dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej. Tu dyrektor szkoły może skierować uwagę nauczycieli na podnoszenie wyników nauczania, np. poprzez stosowanie nowatorskich metod nauczania,

realizację imprez patriotycznych czy wycieczek szkolnych oraz ciekawych zajęć w świetlicy.

- Nauczyciele. Tu można kierować uwagę nauczycieli na własny rozwój poprzez skierowanie na szkolenie, studia podyplomowe, kolejny stopień awansu zawodowego.
- Uczniowie. Tu celem inspiracji może być rozwój talentów uczniów, udział w olimpiadach czy zawodach sportowych.

Co można zrobić, aby inspirować innych?

Oto kilka propozycji które można wykorzystać w szkole:

1. Patrz na człowieka, **dostrzegając w nim potencjał**. Każdy z nas ma w sobie umiejętność, cechę lub kompetencję, która rozwinięta w odpowiedni sposób potrafi przyczynić się do dużej zmiany. Czasami potrzebujemy impulsu, zwrócenia na to uwagi, czasami dobrego słowa, wiedzy lub wsparcia.
2. Wspieraj innych bez poczucia zazdrości, oferując swoją pomoc, wiedzę i doświadczenie. Zараżaj pasjami, dziel się swoją mądrością i lekcjami, które odebrałaś. **Nadawaj kierunek, ale nie udzielaj rad**. Nie szukaj rozwiązań cudzych problemów, lecz poproszony czy poproszona o pomoc – wskaż najlepsze w danej sytuacji. Wspieraj samodzielność, premij pomysły, pochyl się nad każdą kreacją, doceniaj zaangażowanie.
3. **Ciesz się szczerze z sukcesów innych**, bo kiedy to potrafisz, nie potrzebujesz poklasku i akceptacji dla poczucia własnej wartości. Pamiętaj, że wartościowi ludzie wokół są również Twoją wartością, a ich sukcesy są dla Ciebie motywacją do dalszych działań, a może też polem do współpracy.
4. Nie pogrążaj innych w ich porażkach, nie oceniaj, lecz **zmotywuuj do wyciągnięcia lekcji i dalszego działania**. Ukierunkuj na myślenie o przyszłości, niż na rozpamiętywanie błędów. To zmienia nastawienie i ułatwia znalezienie rozwiązań.
5. **Bądź przykładem**. Twój sposób zachowania i system wartości są najlepszą inspiracją. Bądź spójnym wzorem do naśladowania, drogowskazem wyznaczającym kierunek, mapą tego, co słuszne, dobre i ważne.
6. Roztańcz pozytywną energię i **bądź sobą – zawsze prawdziwie, bez udawania**. Nie narzekaj, nie przytłaczaj swoimi problemami.
7. **Nie oceniaj negatywnie sytuacji i zdarzeń**. Nie nadawaj im znaczenia. Naucz innych myśleć, że to takie jest – tak się wydarzyło, takie pojawiło się wyzwanie, taki popełniliśmy błąd i w taki sposób jesteśmy za to odpowiedzialni – bez używania przymiotników. Nadawanie znaczenia wywołuje negatywne emocje i utrudnia: znalezienie rozwiązań, konstruktywną analizę, podjęcie kolejnych skutecznych działań.
8. **Łącz ludzi**. Nie prowokuj konfliktów, lecz mądrze je rozwiązuj. Pamiętaj, że konflikty są naturalnym etapem rozwoju zespołu. Nie stawaj po określonej stronie – jeżeli jesteś szefem. Poszukaj przyczyny i rozwiązania.

9. **Inspiruj siebie, aby inspirować innych.**
Doświadczaj, otwieraj się na to, co nowe, pokonuj lęki, czytaj, poznawaj ludzi, odwiedzaj nowe miejsca, próbuj nowych potraw, ucz się nowych umiejętności, realizuj kolejne cele, pracuj nad swoim rozwojem, szukaj nowych trendów, słuchaj mistrzów w Twoim obszarze, uprawiaj sport, dbaj o siebie. I zmieniaj się.

Badanie ankietowe

W celu sprawdzenia jak dyrektorzy szkół realizują funkcję motywowania i inspirowania nauczycieli przeprowadzono badania. Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny. Technika badawczą była ankieta. W kwestionariuszu zawarto 4 pytania: 3 zamknięte i 1 otwarte. W metryczce zapytano o staż prac dyrektora. Grupą badawczą byli dyrektorzy szkół powiatów gołdapskiego i oleckiego. Badanie przeprowadzono 12.02.2020 w Olecku podczas konferencji „Motywowanie i inspirowanie nauczycieli do pracy” oraz podczas indywidualnych spotkań z dyrektorami. Grupa badawcza wyniosła 20 respondentów. Grupa badawcza była zróżnicowana. Dyrektorzy 1 kadencji – 6 osób – 30% respondentów; Dyrektorzy 2 kadencji 6 osób – 30% respondentów; Dyrektorzy 3 i więcej kadencji – 8 osób – 40 % respondentów. Można zatem stwierdzić, że grupa badawcza jest zróżnicowana, ale w sposób zrównoważony pod względem stażu pracy, z lekkim stopniem dominacji dyrektorów trzech i więcej kadencji. Zatem wyniki są oparte na raczej doświadczonych dyrektorach. Wśród badanych dyrektorów byli przedstawiciele zarówno szkół prowadzonych przez jednostki samorządowe: powiaty, miasta i gminy, jak i przez fundacje. Badani dyrektorzy pracowali zarówno w szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych oraz w przedszkolach.

Wnioski z badań ankietowych

Na podstawie przeprowadzonego badania można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Zdecydowana większość badanych dyrektorów (85%) stosuje narzędzia motywowania w codziennym zarządzaniu nauczycielami.
2. Ponad połowa dyrektorów stosuje motywowanie przy przydzielaniu zadań nauczycielom.
3. Połowa dyrektorów przydziela nauczycielom dodatkowe działania w celu pobudzenia ich do pracy.
4. Łącząc wnioski 1, 2 i 3, można stwierdzić, że motywowanie w szkole stosowane jest przez dyrektorów w codziennej pracy w celu uzyskania lepszych efektów pracy nauczycieli.
5. 70% dyrektorów stosuje narzędzie, jakim jest skierowanie na szkolenia. Wniosek ten jest spójny z poprzednimi. Dodatkowe zadania często łączą się z potrzebą uzyskania nowych kompetencji.
6. Ogromna większość dyrektorów stosuje nagrodę pieniężną jako narzędzie motywowania.
7. Rzadko dyrektorzy stosują negatywne narzędzia motywacji. Tylko po 2 osoby udzieliły nagany i upomnienia pisemnego, a 3 osoby upomnienia ustnego.
8. 85% dyrektorów uważa, że stosowane przez nich narzędzia motywowania są skuteczne.
9. 15% uważa, że trudno określić skuteczność

narzędzi motywowania. Nikt nie uważa, że stosowane narzędzia nie są skuteczne.

10. W pytaniu otwartym dotyczącym motywowania poprzez nagrody i kary dominują odpowiedzi pozytywne, tzn. dyrektorzy uważają, że powinno się motywować w sposób pozytywny, poprzez nagrody. Kary nie spełniają roli motywującej i należy je stosować tylko w koniecznych przypadkach.
11. Odpowiedzi na pytanie otwarte wskazują na to, że badani dyrektorzy inspirowali swoich nauczycieli. Opisali właśnie narzędzia inspiracji: dobrą atmosferę w pracy, rozwój nauczyciela, pozytywne wzmocnienie, wiarę we własne możliwości, podniesienie samooceny, uskrzydlenie.

Rekomendacje do pracy z nauczycielami

Biorąc pod uwagę zarówno teorie dotyczące motywowania, jak i praktyczne wyniki badań, można zaproponować dyrektorom rekomendacje do pracy z nauczycielami:

1. Należy stosować motywowanie pozytywne. Taki rodzaj wzmacniania działań nauczycieli powoduje lepsze efekty.
2. Motywowanie i inspirowanie nauczycieli jako wsparcie ich pracy należy stosować w codziennej pracy. Wsparcie w formie nagrody co kilka lat daje efekt, jednak należy wspierać częściej.
3. Narzędzia motywowania należy indywidualizować. Każdy pracownik ma swoją hierarchię wartości i cele zawodowe. Rola dyrektora jest połączyć je z wartościami i celami szkoły.
4. Należy łączyć motywowanie nauczycieli z osiąganiem celów nauczycieli i celów szkoły. Stąd dobrym narzędziem jest wsparcie w podnoszeniu kompetencji zawodowych nauczycieli
5. Nauczyciele są grupą zawodową bardzo wykształconą i o dużej samodzielności, stąd dobrym sposobem jest wykorzystanie ich potencjału i delegowania zadań do samodzielnej realizacji.
6. Sukces nauczyciela jest sukcesem szkoły, stąd należy świętować i nagradzać inicjatywy i sukcesy nauczycieli.
7. Dyrektorze, bądź autentycznym przykładem i inspiracją dla swoich nauczycieli.
8. Ważna jest dobra atmosfera w pracy. Łącz i szanuj ludzi, aby chcieli pracować dla ciebie.
9. Jeśli chcesz zapalić innych, sam musisz zapłonąć. Inspiruj siebie, to zainspirujesz innych

Motywowanie i inspirowanie nauczycieli do pracy jest bardzo ważną funkcją zarządzania szkołą. W pracy przedstawiłem praktyczne aspekty motywowania i inspirowania nauczycieli. Badania dyrektorów wskazują, że respondenci, stosując własne narzędzia motywowania, wpisują się w wybrane teorie motywowania. Badani dyrektorzy, można zaryzykować wniosek na podstawie wyników badań, wypracowali własne teorie motywowania, a zarazem własne systemy motywacji i systemy te z powodzeniem stosują we własnej praktyce zarządzania. Bardzo ważnym wnioskiem wynikającym z tej pracy jest też to, że **dyrektorzy, inspirowali nauczycieli do pracy, osiągając cele szkoły i służą rozwojowi ucznia.**